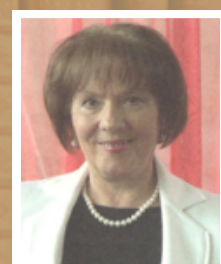
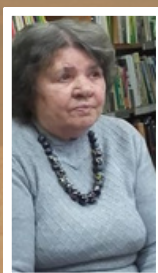
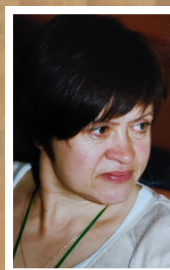
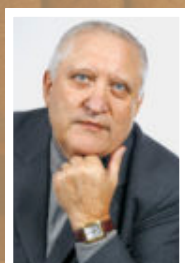
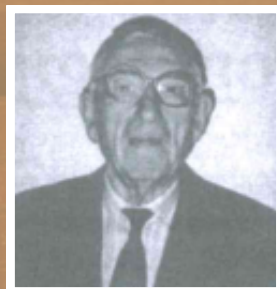
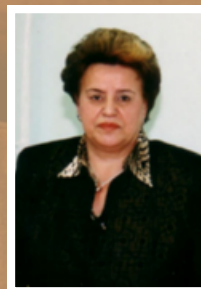
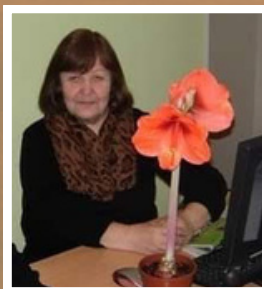
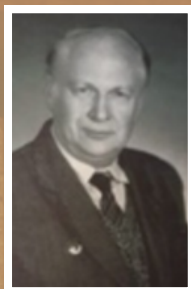
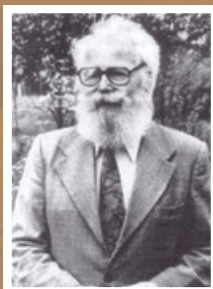

VILNIJOS KRAŠTOTYRININKAI

Pirmoji dalis

VILNIAUS APSKRITIES ADOMO MICKEVIČIAUS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Vilnijos kraštotyrininkai:
biobibliografija

PIRMOJI DALIS

Vilnius
2024

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Sudarė

Nijolė Sisaitė

Redagavo

Zita Tiukšienė

Maketavo

Jurgita Lazauskaitė

ISBN

© Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2024

Turinys

<u>Pratarmė</u>	4
<u>Elektrėnų savivaldybė</u>	6
<u>Dapkevičienė Genovaitė</u>	6
<u>Gudelienė Danutė</u>	9
<u>Ickevičius Augustinas</u>	13
<u>Kursevičienė Vladislava</u>	16
<u>Lapinskienė Romutė</u>	20
<u>Mizeras Vytautas</u>	24
<u>Poviliūnas Virgilijus</u>	27
<u>Suslavičius Vytautas</u>	31
<u>Šakienė Ona Rasutė</u>	35
<u>Tamošiūnienė Veronika</u>	38
<u>Tidikienė Laima</u>	40
<u>Vasilavičienė Janina</u>	43
<u>Venskutonienė Irena</u>	47
<u>Volungevičienė Jūratė</u>	50
<u>Šalčininkų rajonas</u>	54
<u>Arlauskienė Aurelija</u>	54
<u>Dailidka Vytautas Liudas</u>	58
<u>Jurgelevič Lucija</u>	61
<u>Lesys Antanas</u>	64
<u>Machuliak Mečislav (Machulak Mieczysław)</u>	67
<u>Niūniavaitė-Lesienė Jovita</u>	71
<u>Slavinska Marija Kristina</u>	73
<u>Širvintų rajonas</u>	76
<u>Alekna Viktoras</u>	76
<u>Balsevičius Alfonsas</u>	80
<u>Lebionka Juozas</u>	83
<u>Lučiūnas Jonas</u>	87
<u>Matukaitienė Vyta</u>	91
<u>Tamašauskas Rytas</u>	93
<u>Vaicekauskienė Filomena</u>	96

Pratarmė

Kraštotyra – tai žinių visuma apie atskirą kraštą, jo dalį arba apie tam krašte gimusius ar su juo susijusius žmones. Gali būti išsamus arba teminis krašto tyrimas. Kraštotyros baruose dirbuojasi tiek valstybinių įstaigų (muziejų, archyvų, institutų, bibliotekų) darbuotojai, tiek ir kraštotyros entuziastai visuomenininkai, įvairių profesijų atstovai. Pastarieji nusipelno ypatingos pagarbos, nes laisvu nuo darbo metu kaupia medžiagą dažniausiai apie savo gimtinę ir jos žmones, rengia darbus apie vietovės istoriją, kultūrą, gamtą, nusipelnčius savo kraštui asmenis ir viešina šią informaciją, dažnai savo lėšomis išleidžia knygas.

Šioje biobibliografijoje surinkta medžiaga apie žymius, taip pat apie plačiau visuomenei mažai žinomus Vilniaus apskrities kraštotyrininkus, dirbančius valstybinėse įstaigose, daugiausia bibliotekose, muziejuose, mokyklose, taip pat apie žmones, besidarbuojančius kraštotyros baruose laisvu nuo darbo metu. Apsiribota jų veikla atkurtos Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu, t. y. nuo 1990 metų iki šių dienų. Vienas pagrindinių kriterijų atrenkant aprašomus asmenis buvo jų kraštotyrinės publikacijos. Daugiausia rašoma apie žmones, jau išleidusius savo knygas ar spausdinusius straipsnius leidiniuose. Nors čia pateikiamos biogramos ir kraštotyrininkų, kurių parengti darbai nebuvo publikuoti. Kai kurie šių darbų yra suskaitmeninti ir prieinami Vilniaus apskrities bibliotekų kraštotyros svetainėje „Vilnijos vartai“ (daugiau informacijos: <https://www.vilnijosvartai.lt/krastotyros-darbai/>).

Specialiai ieškant, žinoma, galima rasti įvairios informacijos apie kai kuriuos Vilnijos kraštotyrininkus. Tačiau vieno šaltinio šia tema kol kas nėra. Todėl nutarta parengti šią biobibliografiją, savotišką Vilniaus apskrities kraštotyrininkų sąvadą. Mintis parengti šį darbą kilo Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vadovei Aldonai Jeleniauskienei.

Šiame leidinyje rašoma apie visų Vilniaus apskrities regionų, t. y. Elektrėnų savivaldybės, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės ir Vilniaus rajonų bei Vilniaus miesto, kraštotyrininkus. Tekstas suskirstytas į 3 dalis. Pirmojoje dalyje rašoma apie Elektrėnų savivaldybės, Šalčininkų ir Širvintų rajonų, antroje dalyje – apie Švenčionių, Trakų ir Ukmergės rajonų, trečioje – apie Vilniaus rajono ir Vilniaus miesto kraštotyrininkus. Vienuose regionuose jų yra daugiau, kituose – mažiau. Pateikiamos asmenų biogramos, aptariama jų kraštotyros veikla, anotuojamos kai kurios jų išleistos knygos, pridedami literatūros ir šaltinių sąrašai apie aprašomą asmenį, nurodomos kraštotyros darbų recenzijos. Vienos biogramos yra gana išsamios, o kitos, deja, labai lakoniškos, nes nepavyko rasti daugiau duomenų. Dėl publikuotų biografinių duomenų stokos teko atsisakyti kai kurių biogramų parengimo. Į kelis kraštotyrininkus buvo kreiptasi asmeniškai, ir jie sutiko pateikti informacijos, reikalingos parengti biogramą.

Į šią biobibliografiją įtraukti ir autoriai, kilę iš Vilniaus miesto ar Vilniaus apskrities, rašantys tik lenkų kalba (A. A. Bajor, H. Borkovski, I. Fedorovič-Vasilevska, H. Paserbska, J. Šostakovski ir kt.). Jų knygos nėra išverstos į lietuvių kalbą, ir apie juos pačius informacijos lietuvių kalba labai mažai arba išvis nėra.

Žinoma, kiekviena atranka būna gana subjektyvi ir ribota, priklausanti nuo įvairių aplinkybių. Ne kitaip buvo ir rengiant šį darbą. Be abejo, galima būtų įtraukti į šią biobibliografiją dar ne vieną Vilnijos kraštotyrininką. Leidinys iliustruojamas kraštotyrininkų portretais ir knygų viršelių vaizdais.

Norėčiau padėkoti Vilniaus apskrities bibliotekų bibliografams, geranoriškai atsiliepusiems į prašymą suteikti įvairios informacijos, reikalingos rengiant šį leidinį. Taip pat esu labai dėkinga kraštotyrininkams, pateikusiems informacijos apie save.

Leidinio sudarytoja

Elektrėnų savivaldybė

Genovaitė Dapkevičienė.
Nuotr. iš asmeninio
archyvo.

GENOVAITĖ DAPKEVIČIENĖ (Stemporeckaitė) – bibliotekininkė, filologė, kraštotyrininkė.

Gimė 1946 04 03 Pastrėvio kaime (Trakų r., dabar – Elektrėnų sav.). 1966–1968 m. įgijo bibliotekininkės specialybę Vilniaus kultūros ir švietimo technikume. 1978 m. baigė studijas Vilniaus valstybinio universiteto filologijos fakultete. 1964–1976 m. dirbo Ausieniškių (Trakų r.) bibliotekos vedėja, 1976–1978 m. – Elektrėnų bibliotekos Vaikų skyriaus vedėja, 1978–2000 m. – Elektrėnų savivaldybės Vaikų skyriaus vedėja, 1978–2000 m. – Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos vedėja, 2000–2017 m. – šios bibliotekos direktorė.

Vadovaudama Elektrėnų savivaldybės viešajai bibliotekai, G. Dapkevičienė skyrė daug dėmesio įvairiai kraštotyros veiklai. Ji yra viena iš fotoalbumo „**Elektrėnų kraštas = Land of Elektrėnai**“ (2010) sudarytojų.

G. Dapkevičienė parengė keletą nepublikuotų kraštotyros darbų: „Elektrėnų sporto žvaigždės“ (1998), „Abromiškių dvaras“ (1999), „Elektrėnų miesto bibliotekos 1996–1999 m. veikla“ (su Janina Vasilavičiene, 2000, prieinamas „Vilnijos vartuose“), „Poetas ir vertėjas Almis Grybauskas“ (su Jūrate Volungevičienė, 2001), „Mokytojas ir rašytojas Vytautas Mizeras“ (su J. Volungevičiene, 2001), apie medžio drožėją „Liaudies meistrė Vanda Umbrasienė“ (su Aušra Lešinskaite, 2002, prieinamas „Vilnijos vartuose“).

Bibliotekininkė redagavo kelis kraštotyrinio pobūdžio leidinius: Janina Vasilavičienė. „Vievio etnokultūrinės tradicijos“ (2006), „Elektrėnų krašto kultūros paminklai. Lietuvos 1000–mečiui“ (2007), „Elektrėnų bibliotekai – 45. Žymių datų kalendorius“ (2012), elektroninį leidinį „Laiko vingiais. Elektrėnų krašto kultūrinis paveldas“ (2009).

G. Dapkevičienė yra Lietuvos bibliotekininkų draugijos narė, 2002–2014 m. – Lietuvos bibliotekų direktorių asociacijos narė, 2013–2014 m. – Vilniaus apskrities bibliotekininkų asociacijos tarybos narė.

G. Dapkevičienė yra gavusi įvairių apdovanojimų: 2006 m. jai paskirta Lietuvos Kultūros ministerijos paskatinamoji premija konkurse „Geriausias metų bibliotekininkas“, 2007 m. – Elektrėnų savivaldybės nominacija „Metų žmogus“. 2014 m. už pažangią profesinę veiklą, svarų indėlį išsaugant kultūros vertybes, puoselėjant tradicijas ir kuriant Lietuvos informacinę visuomenę LR kultūros ministras Šarūnas Birutis suteikė G. Dapkevičienei Geriausio 2013 metų bibliotekos vadovo vardą, jai buvo įteiktas kultūros ministerijos diplomai ir premija.

Literatūra ir šaltiniai

1. Genovaitė Dapkevičienė. Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-18]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/genovaitė-dapkevičiene/>.
2. Dapkevičienė Genė // 1990–2015 m. Lietuvos pasiekimai: [apžvalgų ir biografijų rinkinys]. – Kaunas, 2015. – D. 2, p. 323–324.
3. Dapkevičienė-Stemporeckaitė Genovaitė: Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 513.
4. Dapkevičienė-Stemporeckaitė Genovaitė (1946–). – Portr. // Kas yra kas. Lietuvos moterys. – Kaunas, 2007. – P. 98.
5. Janonis, Osvaldas. Dapkevičienė, Stemporeckaitė Genovaitė // Lietuvos knygos veikėjai: [elektroninis išteklius]. – Vilnius: Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas, 2004, 1 elektron. Opt. Diskas (CD-ROM).
6. Maleravičienė, Ona Gražina. Suradusi pašaukimą: [apie Elektrėnų viešosios bibliotekos dir. Genę Dapkevičienę]. – Portr. // Maleravičienė, Ona Gražina. Iš visos širdies: pasakojimai apie Elektrėnų krašto žmones. – Kaišiadorys, 2005. – P. 74–75.

Elektrėnų kraštas = Land of Elektrėnai: [fotoalbumas / sudarė Genė Dapkevičienė ir kt.] – Kaunas, 2010.

Danutė Gudelienė.
Nuotr. iš asmeninio
archyvo.

DANUTĖ GUDELIENĖ (Gricevičiūtė) – pedagogė, muziejininkė, kraštotyrininkė.

Gimė 1945 10 05 Seibutų kaime (Kaišiadorių r.). 1974 m. baigė matematikos studijas Vilniaus pedagoginiame institute. 1965 m. pradėjo dirbti Kietaviškių aštuonmetėje mokykloje (dabar – Elektrėnų sav. Kietaviškių progimnazija). Buvo matematikos ir fizikos mokytoja, vėliau – matematikos, ekonomikos ir geografijos mokytoja.

D. Gudelienę galima vadinti Kietaviškių metraštininke. Apie šią vietovę kraštotyrininkė

sukaupė daugybę įvairios medžiagos. Pedagogė renka kraštotyrinę medžiagą ir ją viešina. D. Gudelienės straipsnis apie Kietaviškių ir jų parapijos istoriją, paveldo objektus spausdinamas straipsnių rinkinyje „**Kaišiadorys: miesto ir apylinkių praeitis**“ (1999).

Pedagogė – viena iš monografijos „**Kietaviškės: [Kietaviškių seniūnijos istorinė apžvalga]**“ (1998) sudarytojų. Čia spausdinamas jos straipsnis apie Kietaviškių valsčiuje gimusį rašytoją Juozą Kralikauską. D. Gudelienė yra informacinio leidinio „**Kietaviškės**“ bendraautorė (2004).

Ji yra viena iš knygos „**Elektrėnai**“ (2006) bendraautorių. D. Gudelienė parašė skyrių „Kietaviškių seniūnija“ (p. 311–408). Prisidėjo rengiant knygą apie Kietaviškių pagrindinės mokyklos kraštotyros muziejų „**Mūsų senolių skrynią atvėrus...**“ (2008).

Išleido originalią knygelę „**Kietaviškių istorija uždaviniuose**“ (2022). Joje rašoma apie Kietaviškių apylinkių archeologinius, kultūros paveldo objektus, archeologines ekspedicijas, Bajorų kaimo rytinėje Briaunio ežero pakrantėje atrastą degintinį kapinyną, sakralinį paveldą, Kietaviškių krašto knygnešius ir daraktorius. Pateikiama gyventojų prisiminimų apie Senąsias Kietaviškes. Miestelio istorija pateikta integruojant matematikos uždavinius.

D. Gudelienė yra leidinio **„Matematinė kelionė po Elektrėnų savivaldybę: matematikos uždavinynas“** (2004) ir kitų matematikos vadovėlių bendraautorė.

D. Gudelienės straipsniai apie Kietaviškes, krašto naujienas, renginius publikuojami Elektrėnų savivaldybės laikraščiuose „Elektrėnų žinios“, „Elektrėnų kronika“.

Kartu su jaunaisiais kraštotyrininkais pedagogė surinko daug medžiagos apie Kietaviškių kraštą ir ją sudėjo į nepublikuotus rinkinius: „Kaišiadorių raj. Kietaviškių kaimo istorija“ I, II d., „Kietaviškių kolūkio istorija“ (1949–1974), „Kietaviškių mokyklos istorija“ (1781–1922 ir 1922–1976) I, II d., „Kietaviškių pagrindinės mokyklos 75-metis“ (1922–1997), „Kietaviškės žemėlapiuose“, „Kietaviškių pagrindinės mokyklos mokinių pavardės ir jų paplitimas“, „Kietaviškių seniūnijos gyventojų vardai ir jų paplitimas“, „Kietaviškių valsčius“ (1918–1935), „Knygnešių krivulė“, „Knygnešys Motiejus Grybauskas“, „Juozas Kralikauskas“ ir kt.

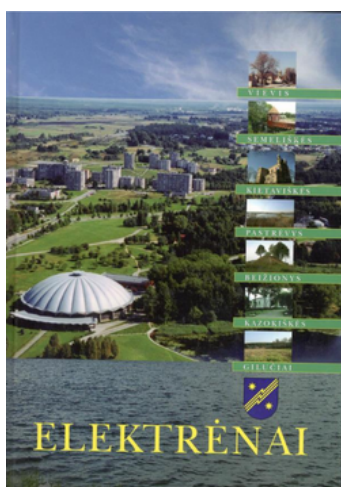
1981 m. pedagogė įkūrė Kietaviškių mokyklos Kraštotyros muziejų ir jam vadovavo. Čia dirbdama organizuodavo jaunųjų kraštotyrininkų ekspedicijas, rengdavo knygnešių krivūles. Kietaviškių kraštotyros muziejus buvo pripažintas geriausiu Suvalkijos ir Dzūkijos regionuose. Nuo 1995 m. D. Gudelienė vadovavo Kietaviškių mokyklos Skautų draugovei.

Mokytojos iniciatyva pastatytas koplytstulpis rašytojo Juozo Kralikausko atminimui Kareivonių kaime (Elektrėnų savivaldybė).

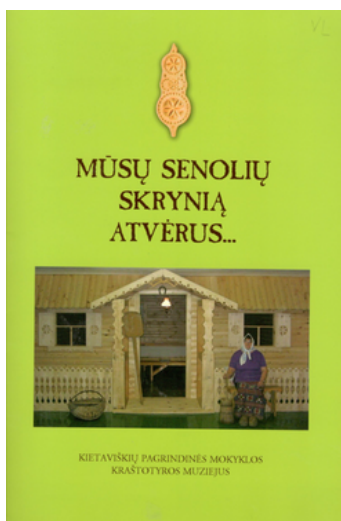
D. Gudelienė yra gavusi daugybę įvairių apdovanojimų, taip pat ir už kraštotyros veiklą: Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos padėkos raštą už kūrybingą kraštotyrinę veiklą (2001), Elektrėnų savivaldybės premiją (2004), Kietaviškių pagrindinės mokyklos padėką už projekto „Mano kelias visad valnas“, skirto paminėti knygnešius ir kaimo šviesuolius, sumanymą ir vykdymą bei kraštotyros ir etnokultūros paveldo puoselėjimą ir sklaidą (2007) ir kt.

Literatūra ir šaltiniai

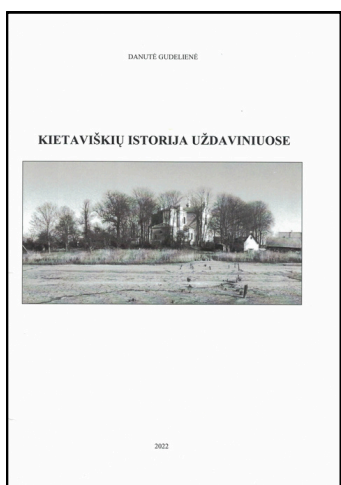
1. Danutė Gudelienė. Elektrėnų savivaldybės biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2024-07-19]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/danute-gudeliene/>.
2. Kondratas, Benjaminas. [Danutė Gudelienė]: [pedagogė, kraštotyrininkė]: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 131.
3. Laurinavičius, Jonas. Ačiū, kietaviškėčiai: [apie mokytoją Danutę Gudelienę ir Kietaviškių devynmetės mokyklos jaunųjų kraštotyrininkų veiklą] // Laurinavičius, Jonas. Atminties ženklai. – Kaunas, 2013. – P. 221.
4. Pūrienė, Giedrė. D. Gudelienė: kraštotyra – mano hobis: [apie Kietaviškių pagrindinės mokyklos Kraštotyros muziejų pasakoja jo įkūrėja, muziejininkė, mokytoja D. Gudelienė] // Elektrėnų žinios. – 2015, kovo 20, p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.elektrenuzinios.lt/projektas/d-gudeliene-krastotyra-%E2%80%93-mano-hobis-2930>.
5. Račkauskas, Kazys. Mokytojos kraitė: [apie Kietaviškių (Elektrėnų sav.) mokyklos pedagogę Danutę Gudelienę, knygelės „Kietaviškės“ (sud. D. Gudelienė ir kt. – Vilnius: Jandrija, 2004. – 23 p.: iliustr.) autorę] // Račkauskas, Kazys. Europoje su savo kraičiu: kultūros istoriko publicistika. – Vilnius, 2015. – D. 2, p. 187–188; Gimtinė. – 2005, spal. 1–31 (Nr. 10), p. 11.
6. Sidaravičienė, Albina. Danutė Gudelienė: „Gerų darbų Lietuvai niekada nebus per daug“: [apie D. Gudelienę – Kietaviškių pagrindinės mokyklos mokytoją, kraštotyros muziejaus įkūrėją, kraštotyrininkę]. – Iliustr. – Tęs. Pradžia: Nr. 17. – Rubrika: Šimtmečio portretai // Elektrėnų kronika. – 2018, geg. 4/10 (Nr. 18), p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/danute-gudeliene-geru-darbu-lietuvai-niekada-nebus-per-daug/>.

Elektrėnai. – Vilnius, 2006.

Mūsų senolių skrynių atvėrus / Kietaviškių pagrindinės mokyklos kraštotyros muziejus / [sudarytoja Gražina Žalienė; tekstų autorės Danutė Gudelienė ir kt.]. – Kaunas, 2008.

Gudelienė, Danutė. Kietaviškių istorija uždaviniuose. 2022.

Augustinas Ickevičius.
Nuotr. iš kn.: *Gimtą žemę
rauda siekė... –*
Vilnius, 1998, p. 20.

AUGUSTINAS ICKEVIČIUS (1951–2007) – bibliotekininkas, rašytojas, kultūros istorikas.

Gimė 1951 04 02 tremtyje, Taiturkos kaime (Usolskio r., Irkutsko srt., Rusija). Iš Sibiro sugrįžo 1958 m., būdamas neįgalus. Baigė internatinę mokyklą Trakuose. 1971–1976 m. studijavo bibliotekininkystę Vilniaus valstybiniame universitete. Dirbo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo, Vilniaus universiteto bibliotekose, buvo Trakų bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo ir Bibliografinio skyrių bibliografas. Nuo 1985 m. gyveno Elektrėnuose.

Knygoje „**Gimtą žemę rauda siekė...: iš Trakų rajono kultūros darbuotojų tremtinių prisiminimų**“ (1998) spausdinama A. Ickevičiaus minčių apie tremtį ir gyvenimą, taip pat straipsnis apie Rūdiškių (Trakų r.) bibliotekos vedėją, buvusią tremtinę Lionę Verseckienę (p. 38–43).

2006 m. išleistoje knygoje „**Elektrėnai**“ yra du A. Ickevičiaus parašyti skyriai: „Vievio seniūnija“ (p. 179–264) ir „Semeliškių seniūnija“ (p. 265–310). Šie straipsniai anksčiau buvo spausdinti istorijos ir publicistikos mėnraštyje „Voruta“.

Kaip rašoma spaudoje, A. Ickevičius jau buvo pabaigęs knygą apie Vievio istoriją, rengėsi rašyti leidinį apie Trakus. Deja, šie darbai nebuvo išleisti. Bibliotekininkas rašė straipsnius kultūros istorijos, kraštotyros temomis.

Išleisti keli A. Ickevičiaus grožinės literatūros kūriniai: biografinių motyvų turintis romanas „Širdis kalba tyliai“ (1997), pasakojimų knyga „Prometėjiška šviesa“ (1998). Kūrė eilėraščius, noveles. Kūrybos spausdinta kolektyviniuose rinkiniuose „Atrakintos širdys“ ir „Nematuokime laiku“.

A. Ickevičius priklausė 1999 m. įsteigta Trakų literatū brolijai. Buvo Vilniaus apskrities kultūros centro rengtų Rytų Lietuvos literatū konkursų laureatas. Už savo romaną „Širdis kalba tyliai“ (1997)

A. Ickevičius pelnė Rytų Lietuvos kultūros centro įsteigtą geriausio 1997 m. Rytų Lietuvos prozininko apdovanojimą.

Augustinas Ickevičius mirė 2007 m. lapkritį. Palaidotas Sabališkių (Elektrėnų m.) kapinėse (daugiau informacijos: cemety.lt).

Literatūra ir šaltiniai

1. 80 žingsnių iki šiandien / Trakų viešoji biblioteka. – [Trakai], 2020, p. 89, 128, 129.
2. Augustinas Ickevičius. – Portr. – Bibliogr. p. 25–28 // Gimtą žemę rauda siekė...: iš Trakų rajono kultūros darbuotojų tremtinių prisiminimų: [apie tremtyje gimusį bibliotekininką, rašytoją A. Ickevičių]. – Trakai; Vilnius, 1998. – P. 20–28.
3. Augustinas Ickevičius. Elektrėnų savivaldybės biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2024-07-19]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/augustinas-ickevicius-1951-2007/>.
4. Kondratas, Benjaminas. Augustinas Ickevičius: [apie poetą, prozininką, kultūros istoriką, bibliotekininką Augustiną Ickevičių] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 136–137.

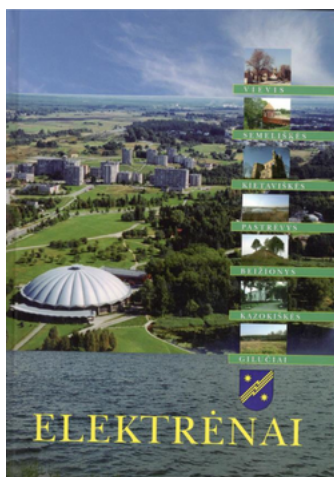

Literatūra ir šaltiniai

5. Šumskas, Algis. Rašytojas Augustinas Ickevičius – apie Vievj, Semeliškes ir Trakus: [buvęs trakiškis Augustinas Ickevičius baigė autorinę knygą apie Vievio seniūnijos istoriją – „Penkerių amžių vingiuose“ [„Vievis penkių amžių vingiuose“] ir puoselėja viltį parašyti išsamią istorinę knygą apie Trakus – „Iškilius Trakų kraštas“]. – Nuotr. – Turinys: Kaupinas darbų aruodas; Gimė tremtyje; Publikacijos – ne vienos rankos pirštais skaičiuojamos // Trakų žemė. – 2007, rugpj. 11, p. 7.

Gimtą žemę rauda siekė... – Trakai, 1998.

Elektrėnai. – Vilnius, 2006.

Vladislava Kursevičienė.
Nuotrauka iš asmeninio
archyvo.

VLADISLAVA KURSEVIČIENĖ (Orševska) – pedagogė, poetė, vertėja, kraštotyrininkė.

Gimė 1942 01 05 Ulyčėlių kaime (Širvintų r.). Įstojo į Trakų pedagoginę mokyklą, kuri 1957 m. buvo perkelta į Naująją Vilnią. 1960 m. baigė Vilniaus pedagoginę mokyklą ir pagal paskyrimą pradėjo dirbti tuometinio Vievio rajono Daugirdiškių septynmetėje mokykloje. 1960–1962 m. dirbo su pradinėmis lenkiškomis klasėmis. 1961 m. neakivaizdiniu būdu pradėjo studijuoti lenkų kalbą Vilniaus pedagoginiame institute, o 1962 m. perėjo į rusų kalbos studijas.

1968 m. baigė institutą ir įgijo rusų kalbos ir literatūros mokytojos kvalifikaciją. Buvo Daugirdiškių pagrindinės mokyklos (anksčiau – septynmetės) mokytoja, 1969–2002 m. ėjo šios mokyklos direktorės pareigas – iki mokyklos reorganizavimo į pradinę.

V. Kursevičienė daug metų domėjosi Daugirdiškių krašto ir aplinkinių kaimų istorija, rinko žmonių prisiminimus. Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos paskelbtame kraštotyros darbų konkurse V. Kursevičienė darbas apie Daugirdiškių kaimą buvo įvertintas prizine vieta. 2010 m. ji išleido knygą „**Daugirdiškės**“. Knygoje apžvelgiama šios Elektrėnų savivaldybės vietovės praeitis ir nauji laikai, pateikiama informacijos apie Daugirdiškių dvarvietę, papročius, amatus, mokyklą ir kt. Rengiant knygą apie Elektrėnų savivaldybės seniūnijas, leidinio sudarytojai, rašydami apie Daugirdiškes, naudojo daugiausia V. Kursevičienės surinkta medžiaga.

„Versmė“ leidykla pakvietė V. Kursevičienę bendradarbiauti rengiant Semeliškių valsčiaus monografiją „Semeliškės“.

V. Kursevičienė yra parašiusi atsiminimų apie Elektrėnus. Jie sudėti į leidinį „**Kai žodžiai išeina į kelią: Elektrėnų savivaldybės literatų klubo „Strėva“ almanachas**“ (Kaišiadorys, 2014, p. 11–12).

Išleista V. Kursevičienės atsiminimų knyga lenkų kalba „**Byliśmy, jesteśmy, będziemy: wspomnienia, wiek XX**“ (liet. „Buvome, esame, būsime: atsiminimai, XX amžius“) (2015). Joje pasakojama apie autorės gimtąjį Širvintų rajono Ulyčėlių kaimą, taip pat apie aplinkinius šio rajono kaimus ir juose gyvenusius žmones, jų papročius ir tradicijas, Orševskių genealogiją ir kt. Pateikta nemažai nuotraukų.

V. Kursevičienės atsiminimų apie šį kaimą fragmentas lietuvių kalba anksčiau buvo spausdintas Elektrėnų savivaldybės literatų klubo „Strėva“ almanache „Kai žodžiai išeina į kelią“ (Kaišiadorys, 2014, p. 11–12).

V. Kursevičienė kuria eilėraščius, humoreskas, scenarijus, eiliuotus linkėjimus, dainų tekstus, verčia iš lenkų, rusų kalbų ir atvirkščiai. Išleido kelias knygas lietuvių ir lenkų kalbomis. Kūrybos spausdinta daugelyje almanachų Lietuvoje ir Lenkijoje, taip pat periodikoje. Jos eilėraščių yra ir Lietuvos lenkų poezijos antologijoje „Polska pogoń poetycka“ („Lenkų poetinė vytis“, 2020).

V. Kursevičienė yra Semeliškių parapijos pastoracinės tarybos narė, Carito narė, Daugirdiškių kaimo bendruomenės narė, Elektrėnų savivaldybės literatų klubo „Strėva“, Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos (nuo 2014 m.), Vilniaus tarptautinės rašytojų ir menininkų gildijos „Vingis“ narė.

Už gerą darbą V. Kursevičienė buvo ne kartą apdovanota Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos. Dalyvauja literatūrinuose konkursuose Lietuvoje ir Lenkijoje. Yra buvusi šių konkursų laureatė ir prizininkė.

Literatūra ir šaltiniai

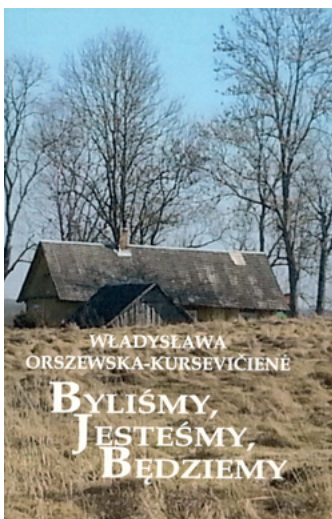
1. Červokienė, Daiva. Vladislavos Kursevičienės dvikalbystė ir kūrybinė pilnatvė. Elektrėnų kronika.lt [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-05]. Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/vladislavos-kursevicienes-dvikalbyste-ir-kurybine-pilnatve/>.
2. Kondratas, Benjaminas. Pedagogė, poetė, vertėja Vladislava Kursevičienė...: [autobiografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 187–194.
3. Kondratas, Benjaminas. Pedagogė, poetė, vertėja Vladislava Kursevičienė: [autobiografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2022. – Kn. 22: Kaišiadorių ir Širvintų krašte, p. 193–200.
4. Kursevičienė, Vladislava. Vladislava Kursevičienė: [literatės, prozininkės Vladislavos Kursevičienės biografija, eilėraščiai ir humoreska]. – Portr. // Vardą rašysim ant laiko delnų. – [Kaunas], [2018]. – P. 240–243.
5. Vladislava Kursevičienė. Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-18]. Prieiga per internetą: <https://kcelektrenai.lt/kurseviciene-vladislava/>.
6. Kursevičienė, Vladislava. Elektrėnai mano gyvenime: [autobiografiniai atsiminimai] // Kai žodžiai išeina į kelią: Elektrėnų savivaldybės literatų klubo „Strėva“ almanachas – Kaišiadorys, 2014. – P. 11–12.
7. Kursevičienė, Vladislava. Vladislavos Kursevičienės prisiminimai: tik Tėvynėje visavertis esi žmogus: [buvusios Daugirdiškių pagrindinės mokyklos mokytojos, direktorės, literatės atsiminimai apie save, šeimą, darbą, Daugirdiškių kaimą, kūrybą, dirbtus darbus]; nuotr. iš V. Kursevičienės asmeninio albumo. – Iliustr. – // Elektrėnų kronika. – 2018, kovo 2/8 (Nr. 9), p. 8–9, kovo 9/15 (Nr. 10), p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/vladislavos-kursevicienes-prisiminimai-tik-tevyneje-visavertis-esi-zmogus/>.

Literatūra ir šaltiniai

8. Silevičienė, Birutė. „Daugirdiškės“: [recenzija]. – Rec. leid.: Daugirdiškės / Vladislava Kursevičienė. Kaišiadorys: Printėja, 2010 // Lietuvos aidas. – 2014, vas. 8, p. 7.
9. Kursevičienė, Vladislava. Byliśmy, jesteśmy, będziemy: wspomnienia, wiek XX / Władysława Orszewska-Kursevičienė. – Kaišiadorys, 2015. – 213, [1] p.: ilustr.

Kursevičienė, Vladislava. Daugirdiškės. – Kaišiadorys, 2010.

Kursevičienė, Vladislava. Byliśmy, jesteśmy, będziemy: wspomnienia, wiek XX. – Kaišiadorys, 2015.

Romutė Lapinskienė.
Nuotr. iš asmeninio
archyvo.

ROMUTĖ LAPINSKIENĖ – pedagogė, kraštotyrininkė.

Gimė Šalčininkuose 1957 metais. Vievyje gyvena nuo 1970 m. pabaigos. Vilniaus valstybiniame universitete studijavo istoriją ir įgijo istorikės specialybę. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę pradėjo dirbti Vievio vidurinėje mokykloje (dabar – Vievio gimnazija) geografijos ir istorijos mokytoja.

Per mokytojos R. Lapinskienės vedamas pamokas buvo domimasi Vievio ir jo apylinkių gamta, praeitimi, vietos žmonių gyvenimu.

Nuo 2003 m. mokytoja su mokiniais rinko įvairią informaciją, atsiminimus, pasakojimus, senas nuotraukas. 2005 m., Vievio mokyklai švenčiant 140-ąjį jubiliejų, mokytoja R. Lapinskienė su mokiniais parengė nedidelį, kelių egzempliorių, pradinukų piešiniais ir eilėraštukais iliustruotą, leidinuką apie Vievį ir jo apylinkes. Pamokose juo naudojosi mokiniai ir mokytojai.

2022 m., kai buvo minimos Vievio vardo paminėjimo 500-osios metinės, miestas tapo Mažąja Lietuvos kultūros sostine. Vievio kultūros centro iniciatyva, šalia kitų renginių, buvo numatyta išleisti ir miestui skirtą pažintinio pobūdžio leidinį.

Vievio kultūros centras inicijavo projektą „Vievio ir jo apylinkių istorija“, puoselėjant tautos kultūrą ir miesto istoriją. Projekto autorė ir vadovė – Vievio gimnazijos istorijos mokytoja Romutė Lapinskienė. Šiame projekte dalyvavo 11–12 klasių moksleiviai.

2022 m. buvo išleista „**Vievio miesto ir jo apylinkių istorija**“, kurią sudarė Vievio gimnazijos istorijos mokytoja R. Lapinskienė. Pasak leidinio sudarytojos, „ši knyga išsirutuliojo iš anksčiau minėto mokyklinio leidinuko, bet buvo atnaujinta, papildyta naujais duomenimis, nuotraukomis, specialistų straipsniais. Nors ir nedideliu tiražu išleista,

jos galimybės suteikti daugiau informacijos ir didesnam žmonių skaičiui padidėjo. Kaip knygos sudarytoja manau, kad ši knyga – tai tik pirmas žingsnelis į gimtojo krašto pažinimą ir postūmis gilesniam jo tyrinėjimui“. Knyga pradedama Vievio ateities – vaikų – eilėrašciais ir piešniais, skirtais gimtajam miestui. Toliau pateikiama bendrų duomenų, spausdinamas Almanto Kulbio straipsnis apie Vievio ir jo apylinkių gamtines vertybes, rašoma apie miesto įkūrimą, pirmąjį paminėjimą 1522 m., Šv. Dvasios vienuolyno brolijos spaustuve, aptariami miesto istorijos laikotarpiai, pradedant Šiaurės karo (1700–1721) metais ir baigiant gyvenimu laisvoje Lietuvoje. Yra informacijos apie kelius, geležinkelį, Vievio įmones ir organizacijas, mokyklas, vaikų darželį, vieviečių kultūrinį gyvenimą, biblioteką, sveikatos apsaugą, Vievio Šv. Onos bažnyčią, Dievo Motinos Ėmimo į dangų cerkvę, miesto apylinkes. Spausdinamas istoriko Virgilijaus Poviliūno straipsnis „Vievio ir jo apylinkių pinigų lobiai“. Prieduose pateiktos dvi kompozitoriaus Dainiaus Pulausko dainos apie Vievį ir literatūros sąrašas. Knygoje daug sudarytojos ir jos archyvo nuotraukų. R. Lapinskienės nuotrauka – ir knygos viršelyje. Knygos pristatymas vyko Vievio kultūros centre 2022 m. lapkričio 22 dieną.

Mokytojos R. Lapinskienės mokiniai iš Vievio gimnazijos ne kartą dalyvavo Istorijos olimpiadose ir užimdavo prizines vietas. Pedagogė yra aktyvi visuomenininkė. 2022 m. ji buvo viena iš Vievio, kaip Mažosios Lietuvos kultūros sostinės, iniciatyvinės projekto grupės narė.

2022 m. R. Lapinskienė buvo apdovanota atminimo jubiliejiniu medaliu „Vieviui 500“ už nuopelnus Vievio kraštui.

[* Biografinių duomenų pateikė Romutė Lapinskienė 2024 m. sausį].

Literatūra ir šaltiniai

1. Barauskaitė, Ieva. Projektas „Vievio miesto ir jo apylinkių istorija“: [apie Vievio gimnazijos (tuometinės vidurinės) mokyklos indėlį – projektą „Vievio ir jo apylinkių istorija“ puoselėjant tautos kultūrą ir miesto istoriją. Projekto autorė ir vadovė mokyklos istorijos mokytoja Romutė Lapinskienė]. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2021, rugs. 10/16, p. 4.
2. Bukotaitė, Beata. Vievio moksleiviai iš užmaršties prikėlė gimtinės istoriją: [Vievio mokyklos moksleiviai 140-ąjį jubiliejų švenčiančiai Vievio vidurinei mokyklai įteikė parengtą projektą „Vievio miesto ir jo apylinkių istorija“]. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 2005, rugpj. 6, priedas „Sostinė“, p. 3.
3. Červokienė, Daiva. Dvi knygos apie Vievio istoriją ir šiandieną: [taip pat apie R. Lapinskienės sudarytą knygą]. Voruta.lt [interaktyvus]. 2020 [žiūrėta 2024-01-08]. Prieiga per internetą: <https://www.voruta.lt/dvi-knygos-apie-vievio-istorija-ir-siandiena/>.
4. Červokienė, Daiva. Leidiniai apie Vievjį ir susidomėjusieji šio miesto istorija: [taip pat apie knygą „Vievio miesto ir jo apylinkių istorija“, sudarytoja Romutė Lapinskienė] // Elektrėnų kronika. – 2022, bal. 14/20 (Nr. 15), p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/leidiniai-apie-vievi-ir-susidomejusieji-sio-miesto-istorija/>.
5. Įteikti atminimo jubiliejiniai medaliai „Vieviui 500“ nusipelnusiems Vievio kraštui žmonėms: [taip pat R. Lapinskienei]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2022, liep. 29, p. [1], 4.

Literatūra ir šaltiniai

6. Stepankevičiūtė, Audronė. Pirmoji knyga apie Vievio miesto istoriją: [apie Vievio miesto vardo paminėjimo 500 metų jubiliejaus proga išleistą knygą „Vievio miesto ir apylinkių istorija“] / Audronė Stepankevičiūtė; Romutė Lapinskienė. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2022, lapkr. 25/gruod. 1 (Nr. 47), p. 5; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/pirmoji-knyga-apie-vievio-miesto-istorija/>.

Vievio miesto ir jo apylinkių istorija / sudarė Romutė Lapinskienė. – [Vievis], 2022.

Vytautas Mizeras. Nuotr. iš:
<https://bit.ly/3xQtA5b>.

VYTAUTAS MIZERAS (1931–2021) – pedagogas, rašytojas, muziejininkas.

Gimė 1931 03 27 Vilkiautinio kaime (Varėnos r.). 1952–1955 m. studijavo Šiaulių mokytojų institute, 1962–1966 m. – Vilniaus pedagoginiame institute. Vadovavo Lazdijų, Šilutės, Kretingos, Trakų mokykloms. Nuo 1971 m. gyveno Elektrėnuose. 1971–1991 m. – Elektrėnų 1-osios vidurinės mokyklos (dabar – „Ažuolyno“ pagrindinė), sustiprinto lietuvių kalbos mokymo, mokyklos

direktorius, vėliau dirbo lietuvių kalbos mokytoju. 1995 m. pedagogui V. Mizerui buvo suteikta lietuvių kalbos mokytojo eksperto kvalifikacija.

1976 m. mokykloje įkūrė Elektrėnų literatūros ir meno muziejų ir jam vadovavo 1991–2002 m.

V. Mizeras – fotografijų albumo „**Elektrėnai**“ (2002) tekstų autorius. Šiame leidinyje yra tokie skyriai: Beižionys, Gilučiai, Kazokiškės, Kietaviškės, Pastrėvys, Semeliškės, Vievis. Minint Elektrėnų mokyklos muziejaus 20-metį, jo įsteigėjas V. Mizeras išleido iliustruotą leidinį „**Meno muziejus mokykloje, 1977–1997**“ (1997). Jame – trumpa muziejaus kronika, tikslai, pamokų ir ekskursijų muziejuje įvairių klasių mokiniams pristatymai ir planai. Vėliau išleistas albumas-buketetas „**Elektrėnų savivaldybės literatūros ir meno muziejus (1976–2006)**“ (2006).

V. Mizeras buvo knygos „**Elektrėnai**“ (2006) – bendraautoris. Parašė skyrių apie Elektrėnų seniūniją ir straipsnį apie Abromiškių reabilitacinę ligoninę.

V. Mizeras išleido kelias publicistikos knygas, romaną, apysaką ir kt. kūrinis. 2009 m. minint V. Mizero veiklos 25 metų sukaktį, išleista mokytojo kūrybos rinktinė „Lašo kelionė stiklu: amžiaus šešėliai“.

Knygoje rašytojas pasakoja apie vaikystės metus, praleistus gimtajame Vilkiutinio kaime, apie gyvenimą ir pedagoginį darbą Žemaitijoje. Trečiojoje dalyje publikuojama esė ir apybraižos.

V. Mizeras buvo vienas iš Elektrėnų savivaldybės literatų kūrybos almanacho „Laiko ženklai“ (2003) sudarytojų. Kūrybos spausdinta Trakų ir Elektrėnų literatų kūrybos almanachuose, laikraščiuose „Elektrėnų žinios“ bei „Elektrėnų kronika“.

V. Mizeras buvo savo gimtųjų Merkinės apylinkių istorinių knygų bendraautoris.

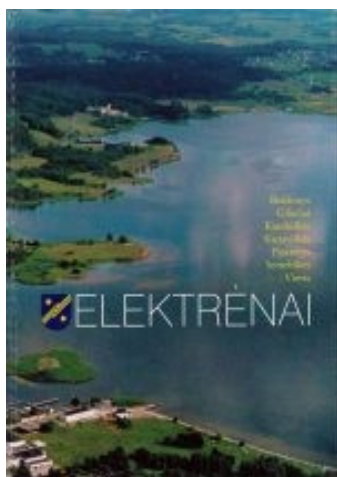
Vytautas Mizeras mirė 2021 03 16. Palaidotas Liškiavoje (Varėnos r.).

Literatūra ir šaltiniai

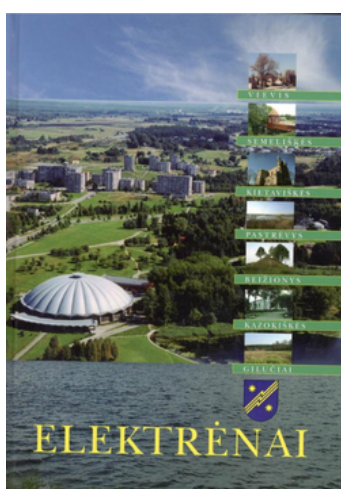
1. Karmalavičius, Ramutis. Vytautas Mizeras // Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 339.
2. Kondratas, Benjaminas. Mokytojas lituanistas, poetas ir prozininkas Vytautas Mizeras...: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 251–252.
3. Vytautas Mizeras. Elektrėnų savivaldybės biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-12]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/vytautas-mizeras-1931-2021/>.
4. Mizeras, Vytautas. Lašo kelionė stiklu: amžiaus šešėliai: rinktinė; [nuotraukos iš autoriaus asmeninio albumo]. – Vilnius, 2009. – 347, [4] p., [4] iliustr. lap.

Mizeras, Vytautas. Meno muziejus mokykloje, 1977–1997. – Vilnius, 1997.

Elektrėnai. – Vilnius, 2002.

Elektrėnai. – Vilnius, 2006.

Virgilijus Poviliūnas. Nuotr. iš:
<https://bit.ly/3y13nRg>.

VIRGILIJUS POVILIŪNAS – istorikas, muziejininkas.

Gimė 1961 11 02 Eišiškėse (Šalčininkų r.).

Vievyje apsigyveno nuo dvejų metų.

1980–1985 m. studijavo istoriją-teisę Vilniaus pedagoginiame institute.

1985–1986 m. – Joniškėlio (Pasvalio r.)

tarybinio ūkio technikumio dėstytojas,

sekretorius. 1988–1992 m. – Trakų istorijos

muziejaus vyr. mokslo darbuotojas, 1993–2019 m. – šio muziejaus direktorius.

V. Poviliūnui teko atstatyti ir atgaivinti vieną seniausių ir didžiausių Lietuvos pilių – Medininkų pilį. 2013 m. joje įrengta nuolatinė ekspozicija.

Istorikas yra išleidęs per 50 knygų bei parodų ir kt. katalogų. Kartu su fotografu Vytautu Lisausku V. Poviliūnas parengė leidinį „**Trakai**“ (2003, 2007). Su Sauliumi Zaliu sudarė knygą „**Trakai numizmatikoje**“ (2013). Tai Trakų muziejaus leidinys.

Su Raimondu Vileikiu išleido knygą „**Elektrėnų savivaldybės atminimo ženklai**“ (2021), kuri skirta pažymėti Elektrėnų miesto 60-metį ir Elektrėnų savivaldybės 20-metį. Leidinyje surinkti ir aprašyti Elektrėnų savivaldybės medaliai ir ženkliukai. Iki šių dienų yra išleista daugiau nei 400 skirtingų medalių, ženkliukų ir kitų kolekcionavimo objektų, skirtų įvairiems Elektrėnų savivaldybės objektams ir įvykiams.

Knygoje „**Vievio miesto ir jo apylinkių istorija**“ (2022) spausdinamas V. Poviliūno straipsnis „Vievio ir jo apylinkių pinigų lobiai“ (p. 129–132).

V. Poviliūnas yra parengęs leidinį „Šventasis Jonas Nepomukas – Trakų miesto globėjas: parodos katalogas: 2015 m. gegužės 15 d. – rugpjūčio 31 d., Trakų salos pilis = Święty Jan Nepomucen – Patron Trok“ (2015).

Prisidėjęs prie daugelio leidinių sudarymo: „Trakų istorijos muziejus“ (2009) „Hadži Seraja Chanas Šapšalas pasišventęs tautai ir mokslui“ (2011), „Trakų Dievo Motinos paveikslo karūnavimui – 300. Regina Lituaniae: tarptautinis ekslibrisų konkursas: parodos katalogas [2018, Trakai]“ (2018), „Trakų istorijos muziejui – 70: eksponatai: 2009–2018 m. įsigytos ir dovanotos vertybės“ (2018), „Vilniaus krašto bažnyčios: [Sauliaus Paukščio sakralinių paminklų fotografijų] parodos katalogas [2019, Trakai]“ (2019) ir kt.

Periodikoje išspausdinta per 150 V. Poviliūno straipsnių apie Trakus, Vievjį ir kt. Lietuvos vietoves.

Kai 2022 m. rugsėjo 28 d. Elektrėnų savivaldybės Taryba nutarė suteikti Lazdynų Pelėdos vardą Vievio miesto bibliotekai, dviejų iniciatyvių kraštiečių – Eugenijaus Petrausko ir V. Poviliūno – dėka Vievio bibliotekai pagamintas ženkliukas ir atvirukas.

V. Poviliūnas buvo Lietuvos muziejų asociacijos išdininkas, Trakų Rotary klubo, Lietuvos muziejų asociacijos valdybos, Baltijos regiono Pilių ir muziejų asociacijos komiteto narys, ICOMOS Lietuvos komiteto pirmininkas.

2003 m. V. Poviliūnas buvo apdovanotas Riterio kryžiumi „Už nuopelnus Lietuvai“. Lietuvos muziejų asociacijos (LMA) valdybos 2021 m. spalio 20 d. sprendimu jam suteiktas LMA Garbės nario vardas. 2022 m. V. Poviliūnas buvo apdovanotas atminimo jubiliejiniu medaliu „Vieviui 500“ už nuopelnus Vievio kraštui.

Literatūra ir šaltiniai

1. Įteikti atminimo jubiliejiniai medaliai „Vieviui 500“ nusipelnusiems Vievio kraštui žmonėms: [taip pat Virgilijui Poviliūnui]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2022, liep. 29, p. [1], 4.
2. Virgilijus Poviliūnas. Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-18]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/virgilijus-poviliunas/>.
3. Poviliūnas, Virgilijus. Ilgametis buvęs Trakų istorijos muziejaus vadovas Virgilijus Poviliūnas švenčia 60-ties metų jubiliejų / kalbėjosi Irma Stadalnikaitė, Jolanta Zakarevičiūtė, Juozas Vercinkevičius. – Iliustr. Trakų žemė [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-10]. Prieiga per internetą: <https://www.traku-zeme.lt/ilgametis-buves-traku-istorijos-muziejaus-vadovas-virgilijus-poviliunas-svencia-60-ties-metu-jubilieju/>.
4. Poviliūnas Virgilijus // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 857.
5. Poviliūnas, Virgilijus. Leidinio „Elektrėnų savivaldybės atminimo ženklai“ pristatymas [Elektrėnų savivaldybės viešojoje bibliotekoje]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2021, gruod. 23, p. 2.
6. Poviliūnas, Virgilijus. Muziejininkas Virgilijus Poviliūnas: archyvai nedega: [pokalbis su istoriku, muziejininku Virgilijumi Poviliūnu apie vaikystę, gyvenimą Vievyje, studijas Vilniuje, istoriko-muziejininko specialybę bei apie 30 metų darbą Trakų muziejuje ir kt.] / kalbino Julija Kirkilienė; Nuotr. iš asmeninio albumo. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2021, spal. 29/lapk. 4 (Nr. 44), p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/muziejininkas-virgilijus-poviliunas-archyvai-nedega/>.

Lisauskas, Vytautas. Trakai / [Vytautas Lisauskas, Virgilijus Poviliūnas]. – Vilnius, 2003.

Poviliūnas, Virgilijus. Elektrėnų savivaldybės atminimo ženklai / [sudarytojai Virgilijus Poviliūnas, Raimondas Vileikis]. – Vilnius, 2021.

Vytautas Suslavičius.
Nuotr. iš asmeninio
archyvo.

VYTAUTAS SUSLAVIČIUS – fotomenininkas, fizikas.

Gimė 1951 08 03 Trakuose. 1969–1974 m. Vilniaus valstybiniame universitete studijavo fiziką. 1974–1977 m. dirbo Elektrėnų vidurinėje mokykloje fizikos mokytoju, 1977–2010 m. – „AB Lietuvos elektrinė“.

Fotografuoja nuo 1978 m. Surengė apie 99 personalines fotografijų parodas, dalyvavo per 20 grupinių parodų. V. Suslavičiaus fotografijos eksponuotos daugelyje Lietuvos miestų bei tarptautinėse parodose.

V. Suslavičius yra leidinio-žemėlapio „**Elektrėnai: miestas ir apylinkės**“ (1994) redaktorius ir nuotraukų autorius. Sudarė ir iliustravo leidinį „**Lietuvos elektrinei – 40**“ (2002). Jame yra ir A. Jaro fotografijų iš įmonės archyvo. Fotomenininko nuotraukos spausdintos albume „**Elektrėnai**“ (2002). Yra vienas iš Elektrėnų miesto 50-mečiui išleisto albumo „**Elektrėnų kraštas**“ (2010) sudarytojų bei fotografų. V. Suslavičiaus fotografijomis iliustruotas Prano Noreikos sudarytas leidinys „**Lietuvos elektrinė 1960–2010**“ (2010).

2013 m. Elektrėnų savivaldybės lėšomis išleista pirmoji V. Suslavičiaus knyga apie džiazą Elektrėnuose – „**Džiazas jaunystės miestas**“, dedikuota Elektrėnų džiaz festivaliui „Jaunystė“ (pirmajam džiaz festivaliui Lietuvoje, 2008 m. vėl pradėtam organizuoti Elektrėnuose). 2018 m. išleistas fotografijų albumas „**Džiazas ir miestas**“, skirtas Elektrėnų festivalio 50-mečiui, papildytas tekstais. Spausdinami straipsniai „Džiazas sąjūdis Elektrėnuose: stebuklas tęsiasi“, „Elektrėnų „Jaunystės“ stebuklas“, „Džiazas ir miestas: žiupsnelis užkulisių“, „Dar apie pirmąjį džiaz festivalį Elektrėnuose“, muzikologės Jūratės Kučinskaitės straipsnis „Iš Lietuvos džiaz praeities“. Knygoje festivalio iniciatoriai pasakoja apie istorinį ir atgimusius džiaz festivalius.

Fotomenininkas yra išleidęs albumą „...ir žodis tapo kūnu: Elektrėnų Švenčiausios Mergelės Marijos Kankinių Karalienės bažnyčios istorija, 1990–2016“ (2016).

V. Suslavičiaus nuotraukų yra šiose, Elektrėnų kraštui skirtose, knygose: „Elektrėnų savivaldybė“ (2001), „Semeliškės“ (2001), „Kietaviškės“ (2004), „Elektrėnų savivaldybės literatūros ir meno muziejus (1976–2006)“ (2006) ir daugelyje kitų.

V. Suslavičiaus fotografijų, fotoreportažų ir straipsnių spausdinta laikraščiuose „Elektrėnų kronika“, „Elektrėnų žinios“, žurnale „Literatūra ir menas“ bei kituose leidiniuose.

Nuo 1992 m. V. Suslavičius yra Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys. 1997 m. birželio 9 d. Tarptautinė fotomeno asociacija (FIAP) Lozanoje (Šveicarija) suteikė V. Suslavičiui Tarptautinio fotomenininko vardą AFIAP. 2005 m. V. Suslavičiui suteiktas Lietuvos Respublikos meno kūrėjo statusas.

Fotomenininkas yra pelnęs nemažai apdovanojimų. Apdovanotas daugelio fotografijų konkursų diplomais. V. Suslavičiui suteiktas Elektrėnų savivaldybės metų menininko 2012 titulas.

Literatūra ir šaltiniai

1. Pūrienė, Giedrė. Vytautas Suslavičius – žmogus, matantis Elektrėnus ne tik pro fotoaparato objektyvą. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2015, bal. 30, p. 8–9.
2. Suslavičius Vytautas. Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2024-06-10]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/vytautas-suslavicius/>.
3. Vytautas Suslavičius. Lietuvos fotomenininkų sąjunga [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-04]. Prieiga per internetą: <https://www.photography.lt/lt/lfs-nariai/item/243.html>.
4. Suslavičius Vytautas // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 956.

Elektrėnų kraštas = Land of Elektrėnai. – Kaunas, 2010.

Suslavičius, Vytautas. ...ir žodis tapo kūnu: Elektrėnų Švč. Mergelės Marijos Kankinių Karalienės bažnyčios istorija, 1990–2016. – Vilnius, 2016.

Suslavičius, Vytautas. Džiazas ir miestas. – Elektrėnai, 2018.

Ona Rasutė Šakienė.
Nuotr.
Liudmilos Felčinskajos.

ONA RASUTĖ ŠAKIENĖ (Kliukaitė) – etnologė, pedagogė, muziejininkė, tautodailininkė, poetė, kraštotyrininkė.

Gimė 1944 10 10 Girelės kaime (Kaišiadorių r., dabar – Elektrėnų sav.). 1966 m. baigė Vilniaus kultūros mokyklą (chorinio dirigavimo specialybę). 1998 m. tobulinosi Vilniaus Pedagogų profesinės raidos centre (etninės kultūros konsultanto spec.). Dirbo kultūros, švietimo srityse.

O. R. Šakienė – tautodailininkė, folkloro ansamblio „Runga“ dalyvė. Dirbo Elektrėnų savivaldybės literatūros ir meno muziejuje muziejininke-etnologe. 2006 m. muziejuje pradėjus dirbti etnologei O. R. Šakienei atsinaujino Etnografinis skyrius. Į muziejų atkeliavo daiktai, namų apyvokos reikmenys iš Elektrėnų savivaldybės kaimų.

O. R. Šakienė surinko ir užrašė Elektrėnų krašto pasakojamosios ir dainuojamosios tautosakos, prisiminimų, kurie sudėti į rinktinę **„Ar menitų ažerų?: Elektrėnų krašto tautosaka“** (2009).

2013 m. išleista knyga **„Buvom: Elektrėnų ir Kaišiadorių krašto etnografinė-istorinė apžvalga, 2003–2012 metai“**. Tautosaką surinko bei kartu su archeologu, dr. Vykintu Vaitkevičiumi leidinį parengė O. R. Šakienė. Knygoje rašoma apie Elektrėnų miesto ir apylinkių praeitį, pateikiama gyventojų prisiminimų ir pasakojimų apie Elektrėnų savivaldybės seniūnijų kaimus, jų istoriją ir žmonių gyvenimą, tradicijas. Medžiaga sugrupuota pagal seniūnijas ir kaimus, yra ir pateikėjų pavardžių rodyklė. Leidinyje yra senų žemėlapių, nuotraukų.

Išleido leidinį **„Protėvių gyvensenos vingiuose: [skiriu Senolių atminčiai]“** (2023), iliustruotą nuotraukomis iš giminaičių archyvų.

O. R. Šakienės straipsnių paveldo tema spausdinta laikraščiuose „Galvė“, „Elektrėnų žinios“ „Elektrėnų kronika“, žurnale „Viltys“, Semeliškių Romos katalikų laikraštyje „Strėva“.

Kraštotyrininkė domėjosi kryždirbyste, yra surinkusi medžiagos apie krašto kryžius (rankr.).

Išleisti keli O. R. Šakienės poezijos rinkiniai, eilėraščių spausdinta įvairiuose almanachuose, periodikoje. Ji tapo peizažus, gražiai neria.

O. R. Šakienė yra Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos, Tautodailininkų sąjungos ir Elektrėnų literatų klubo „Strėva“ narė.

O. R. Šakienė yra buvusi Rytų Lietuvos literatų konkurso prizininkė (2002).

Literatūra ir šaltiniai

1. Červokienė, Daiva. Krašto tautosaka ir etnografija – solidžioje knygoje: [apie O. R. Šakienės knygos „Buvom“ pristatymą Elektrėnų savivaldybės viešojoje bibliotekoje]. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2014, saus. 24–30 (Nr. 4), p. 3; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/krasto-tautosaka-ir-etnografija/>.

2. Kondratas, Benjaminas. Tautodailininkė, etnokultūros specialistė, poetė Ona Rasutė Šakienė...: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 324–325.

3. Ona Rasutė Šakienė. – Elektrėnų savivaldybės biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-12]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/ona-rasute-sakiene/>.

4. Ona Rasutė Šakienė. – Portr.: [trumpai apie kūrybą, eilėraščiai]. // Vardą rašysim ant laiko delnų. – [Kaunas], [2018]. – P. 391–392.

Literatūra ir šaltiniai

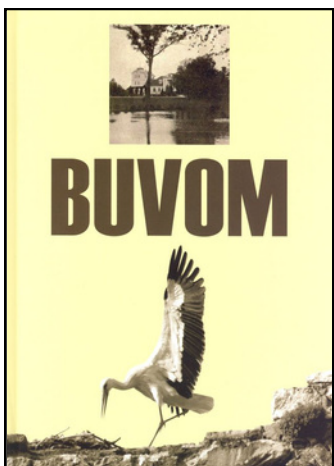
5. Šakienė Ona Rasutė. – Elektrėnų kultūros centras [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-06]. Prieiga per internetą:

<https://kcelektrenai.lt/sakiene-ona-rasute/>.

6. Šakienė, Ona Rasutė. Gyvenimo keliu: [apybraiža biografinių faktų pagrindu] / Ona Rasutė Šakienė; Konstantinas Šakys. – [Elektrėnai], [2007]. – 171 p.

Ar meni tu ažerų?: Elektrėnų krašto tautosaka. – Vilnius, 2009.

Bu vom: etnografinė-istorinė apžvalga, 2003–2012 metai. – Vilnius, 2013.

VERONIKA TAMOŠIŪNIENĖ (Kurgonaitė) – bibliotekininkė, tautodailininkė, kraštotyrininkė.

Gimė 1958 01 05 Kapčiškėse (Kaišiadorių r.). 1982 m. baigė Vilniaus kultūros mokyklą (bibliotekininkystės specialybę).

1976–1980 m. dirbo Paparčių bibliotekos (Kaišiadorių r.) vedėja. 1981–1985 m. – Pajautiškių bibliotekos (Kaišiadorių r.) vedėja.

1978–1980 m. Paparčių aštuonmetėje mokykloje mokė anglų kalbos ir geografijos. Nuo 1986 m. – Gilučių bibliotekos (Kaišiadorių r.), kuri nuo 2000 m. tapo Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos filialu, vedėja.

V. Tamošiūnienė yra viena iš leidinio „**Elektrėnai**“ (2006) autorių. Parašė skyrių „Gilučių seniūnija“. Taip pat prisidėjo rengiant „**Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istoriją**“ (2012).

Bibliotekininkė yra parengusi nepublikuotų kraštotyros darbų: „Gilučių kaimo mokyklos istorija“ (su Irena Antanavičiene, 1998), „Gilučių kaimo istorija“ (su Irena Antanavičiene, 1999), „Gilučių etnografinio ansamblio kolektyvas“ (2002), „Gilučių seniūnijos kaimų istorija“ (2006) (šie darbai prieinami „Vilnijos vartuose“).

V. Tamošiūnienė yra LBD narė (nuo 2000). Elektrėnų sav. Vietos veiklos grupės (VVG) valdybos narė (nuo 2007).

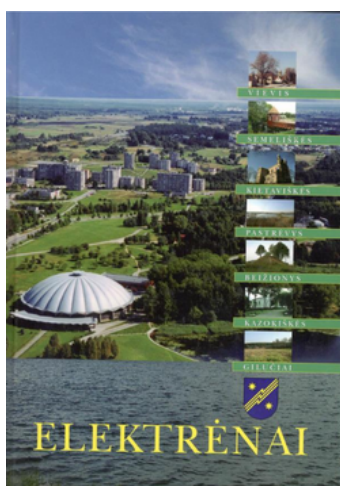
Yra tautodailininkė – audžia juostas ir kuria keramikos kūrinus. Moko šio amato bibliotekos lankytojus – veda edukacinius užsiėmimus vaikams ir suaugusiesiems.

V. Tamošiūnienė gavo padėkos raštus už konkurse „Iš kraičio skrynios“ 3-čios vietos laimėjimą (2001), už gerą darbą ir kūrybingą bendradarbiavimą su bendruomene (2001), diplomą už kraštotyros darbų konkurse „Elektrėnų krašto istorija ir dabartis“ 3-čios vietos laimėjimą (2002) ir kt.

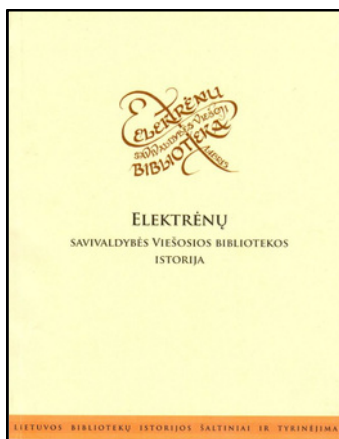

Literatūra ir šaltiniai

1. Šimkūnienė, Virginija. Darbšti ir kūrybiška Gilučių bibliotekininkė Veronika Tamošiūnienė darbo valandų neskaičiuoja; Autorės ir asmeninio albumo nuotraukos. – Iliustr. – Rubrika: Kūrybiškumo duris pravėrus // Elektrėnų kronika. – 2022, spal. 21/27 (Nr. 42), p. 8–9; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/darbsti-ir-kurybiska-giluciu-bibliotekininke-veronika-tamosiuniene-darbo-valandu-neskaiciuoja/>.

Elektrėnai. – Vilnius, 2006.

Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istorija = The history of Elektrėnai Municipality Library. – Vilnius, 2012.

Laima Tidikienė. Nuotr. iš:
<https://bit.ly/3Y5kUSY>.

LAIMA TIDIKIENĖ (Galinytė) – agronomė, kraštotyrininkė.

Gimė 1937 01 16 Kėdainių rajone, mokytojų šeimoje. Tėvą ištrėmus į Vorkutos anglių kasyklas, teko su mama gyventi ir mokytis Ariogaloje, Betygaloje, Žagarėje, Kaune. Baigusi vidurinę mokyklą, studijavo Kauno žemės ūkio akademijoje agronomiją. 1959 m., baigusi mokslus, gavo paskyrimą į Pastrėvio M. Melnikaitės kolūkį (Vievio r.). Pastrėvyje išdirbo 32 metus: iš pradžių Pastrėvio kolūkio, vėliau Žemės ūkio bendrovės „Pastrėvys“

agronome. Neakivaizdiniu būdu studijavo gamtos mokslus Vilniaus pedagoginiame institute.

1992 m. tapusi pensininke, L. Tidikienė pradėjo labiau domėtis Pastrėvio krašto, kuriame daug metų gyveno, istorija ir žmonių likimais bei rengti leidinius šia tema.

Knygai „**Elektrėnai**“ (2006) L. Tidikienė parašė skyrių „Pastrėvio seniūnija“. Jis parengtas 2001 m. parašyto, anksčiau nepublikuoto kraštotyros darbo pagrindu.

1986 m. L. Tidikienė subūrė Pastrėvio etnografinį moterų ansamblių. 2001 m., minint etnografinio ansamblio 15 metų gyvavimo sukaktį, jis buvo pavadintas upelio vardu „Vuolasta“.

L. Tidikienės vadovaujamo ansamblio „Vuolasta“ dainų galima rasti Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos išleistame elektroniniame leidinyje „**Laiko vingiais**“ (2009).

Pasakojimus apie ansamblio dalyves ir kolektyvo veiklą L. Tidikienė sudėjo į elektroninį leidinį „Pastrėvio etnografinis ansamblis „Vuolasta“ (daugiau informacijos: <http://www.gomanta.lt/knygele-vuolasta/>).

Kraštotyriminkė yra parašiusi kelis nepublikuotus darbus apie Pastrėvio kraštą ir jo gyventojus: „Pastrėvio apylinkės istorija“ (2001), „Strėvininkai. Šio krašto Lietuvos savanoriai“ (2008). L. Tidikienės darbe „Trys apybraižos“ (2003) pasakojama apie etnografinio ansamblio „Vuolasta“ dalyves Marytę Stančikienę, Zofiją Pinelienę ir nelengvo likimo levos Lankaitės-Bliujienės gyvenimą (šie darbai prieinami „Vilnijos vartuose“).

L. Tidikienė aktyviai dalyvauja etnografinio ansamblio „Vuolasta“ veikloje. Pastrėvyje įkūrė bendruomenę, buvo išrinkta jos pirmininke.

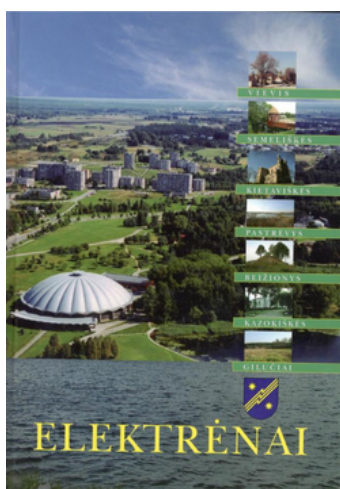
Literatūra ir šaltiniai

1. Červokienė, Daiva. Tidikių pėdos Pastrėvio žemėje: [apie Tidikių giminę, šeimos istoriją, L. Tidikienę – pastrėvietę, moterų ansamblio „Vuolasta“ įkūrėją]. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2018, liep. 20/26 (Nr. 29), p. 8–9, 15; prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/tidikiu-pedos-pastreviso-zemeje/>.
2. Kananavičienė, Danutė. Bibliotekoje pristatyta „Pastrėvio apylinkės istorija“ [parengta L. Tidikienės, surinkta kompiuteriu] // Elektrėnų žinios. – 2001, gruodžio 22, p. 4.
3. Kananavičienė, Danutė. Pastrėvio šviesuolė Pastrėvietė, etnografinio ansamblio „Vuolasta“ įkūrėja ir vadovė, kraštotyriminkė Laima Tidikienė švenčia garbingą 80 metų jubiliejų. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2017, saus. 20–26 (Nr. 3), p. 6–7; Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/pastreviso-sviesuole-pastreviete-etnografinio-ansamblio-vuolasta-ikureja-ir-vadove-krastotyriminke-laima-tidikiene-svencia-garbinga-80-met-jubiliej/>.

Literatūra ir šaltiniai

4. Rumsevičienė, Aušra. Trys apybraižos: [Pastrėvio bibliotekoje (Elektrėnų sav.) pristatyta folkloro ansamblio „Vuolasta“ vadovės L. Tidikienės knygelė „Trys apybraižos“ ir aptarti Pastrėvio bendruomenei svarbūs klausimai]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2003, bal. 12, p. 5.

5. Žilinskaitė, Jolanta. Neramioji Pastrėvio metraštininkė: [buvusi agronomė Laima Tidikienė išsaugojo anais laikais kurtą albumuose metraštį, jį pratęsė ir išleido knygelę „Pastrėvio apylinkės istorija“]. – Portr. // Galvė (Trakų r.). – 2001, gruodžio 21, p. 4.

Elektrėnai. – Vilnius, 2006.

Janina Vasilavičienė. Nuotr. iš
kn.: Maleravičienė, Ona
Gražina. Iš visos širdies:
pasakojimai
apie Elektrėnų krašto
žmones. – Kaišiadorys, 2005.
– P. 96

JANINA VASILAVIČIENĖ (Stakauskaitė) – bibliotekininkė, kraštotyrininkė.

Gimė 1948 05 05 Muravjuvkos kaime (dabar kaimas išnykęs, tai Vievio Liepų gatvė). Baigė Vilniaus kultūros mokyklą ir įgijo bibliotekininkės specialybę. Pirmoji J. Vasilavičienės darbovietė – Skuodo vaikų biblioteka, kur išdirbusi dvejus metus, grįžo į Vievį. Įsidarbino Lentvario bibliotekoje. Netrukus buvo paskirta eiti vedėjos pareigas. Šioje bibliotekoje J. Vasilavičienė dirbo 20 metų. Vėliau persikėlė gyventi į Elektrėnus. 12 metų dirbo Vievio miesto bibliotekos vedėja. 2000 m., įsteigus Elektrėnų

savivaldybės viešąją biblioteką, buvo perkelta dirbti į Elektrėnus. Tapo šios bibliotekos direktorės pavaduotoja.

J. Vasilavičienė surinko medžiagą ir parašė darbą „Knygnešys ir vaistininkas Jurgis Milančius“, 1990, prieinamas „Vilnijos vartuose“). Šiuo darbu remtasi rengiant knygą „**Tai buvo mūsų kelias: Trakų krašto knygnešiai ir daraktoriai**“ (2004). Knygoje spausdinamas J. Vasilavičienės straipsnis apie 50 metų Vievyje gyvenusį vaistininką, lietuvybės skleidėją Jurgį Milančių (1869–1956) (p. 62–68).

Bibliotekininkė parengė leidinį „**Vievio miesto bibliotekos istorijos puslapiai, 1940–2000: bibliotekos 60-mečiui**“ (2000) ir parodos „**Elektrėnų krašto istorija ir dabartis**“ katalogą (2002). 2006 m. sudarė knygą „**Vievio etnokultūrinės tradicijos**“ (2006). Joje spausdinami J. Vasilavičienės straipsniai „Muravjuvkos kaimo tradicijos“ (p. 12–17) ir „Lietuvos kelių muziejaus veikla ir ekspozicijos (p. 47–53).

Ji yra Elektrėnų bibliotekos darbuotojų parengto elektroninio leidinio „**Laiko vingiais: Elektrėnų krašto kultūros paveldas**“ (2009) bendraautorė. Tai pirmas toks išsamus Elektrėnų krašto istorinio paveldo šaltinis.

Jame sukaupia nemažai informacijos apie kultūros paveldo objektus bei žymius kraštiečius: knygnešius, kultūros veikėjus, rašytojus, tautodailininkus ir kt.

J. Vasilavičienė prisidėjo rengiant **„Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istoriją“** (2012).

Yra parengusi vertingų nepublikuotų darbų: „Elektrėnų miesto bibliotekos 1996–1999 m. veikla“ (su Genovaite Dapkevičiene, 2000), „Marytė Venckevičienė: (apie kraštietės kūrybą)“ (1999), „Vertėjas Stasys Sabonis: biobibliografija“ (2002) (šie darbai prieinami „Vilnijos vartuose“).

Bibliotekininkė parengė projektą „Elektrėnų krašto kultūros paveldo istorija ir dabartis“ (2007), kurį finansavo Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie LR Prezidento kanceliarijos. Tuometinė Elektrėnų SVB direktorės pavaduotoja J. Vasilavičienė buvo pagrindinė projekto įgyvendinimo organizatorė. Ji parengė lankstinuką, sudarė konferencijos programą, kvietė pranešėjus, organizavo projekto sklaidą bendruomenei.

2008 m. įgyvendintas J. Vasilavičienės parengtas projektas „Renginių ciklas „Kraštiečiai – šviesos skleidėjai“, kurį taip pat finansavo Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie LR Prezidento kanceliarijos. Šio projekto dėka Elektrėnų bibliotekos bei kultūros centro prieigas ir patį miestą papuošė tautodailininkės Vandos Umbrasienės sukurta medžio skulptūra, skirta kraštiečiams – šviesuoliams (knygnešiams, švietėjams ir kt.). Kita šio projekto dalis – suorganizuota konferencija „Kraštiečiai – šviesos skleidėjai“.

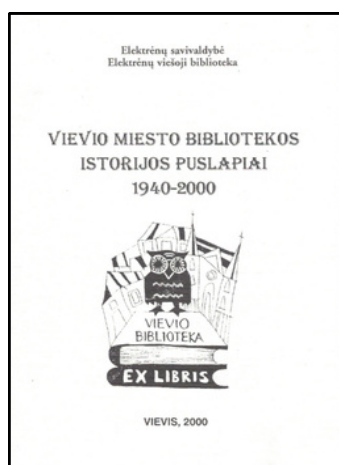
2007 m. J. Vasilavičienė apdovanota Elektrėnų savivaldybės mero padėkos raštu už aktyvią kraštotyrimę veiklą ir knygos „Vievio etnokultūrinės tradicijos“ išleidimą. Yra gavusi ir kitų apdovanojimų už savo darbą.

Literatūra ir šaltiniai

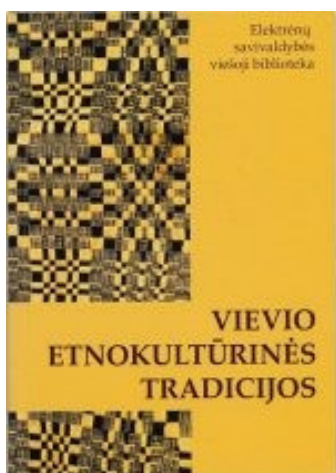
1. Janina Vasilavičienė: [biografija]. Elektrėnų savivaldybės biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-12]. Prieiga per internetą:

<https://www.esvb.lt/zmones/janina-vasilaviciene/>.

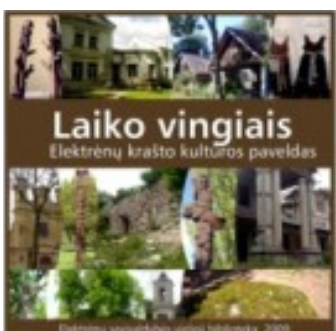
2. Vasilavičienė, Janina. Skaudžios pamokos: [Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotojos autobiografija] / užrašė Ona Maleravičienė. – Portr. // Maleravičienė, Ona Gražina. Iš visos širdies. – Kaišiadorys, 2005. – P. 96–98.

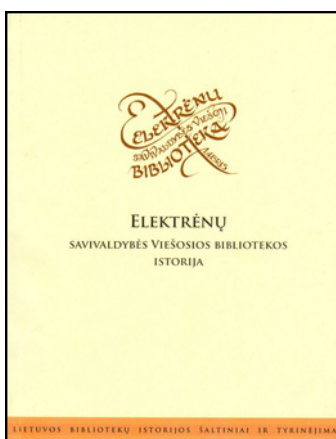
Vievio miesto bibliotekos istorijos puslapiai, 1940–2000: bibliotekos 60-mečiui. – Vievis, 2000.

Vievio etnokultūrinės tradicijos / [sudarytoja Janina Vasilavičienė]. – Elektrėnai 2006.

Laiko vingiais: Elektrėnų krašto kultūros paveldas. – Elektrėnai, 2009.

Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istorija = The history of Elektrėnai Municipality Library. – Vilnius, 2012.

Irena Venskutoniienė.
Nuotr. iš asmeninio
archyvo.

IRENA VENSKUTONIENĖ (Jurkovlianec) – bibliotekininkė, kraštotyrininkė, literatė.

Gimė 1953 04 05 Karklinės kaime (Švenčionių r.). Baigė tuometinę Vilniaus kultūros mokyklą. Nuo 1973 m. dirbo vedėja Semeliškių miestelio (Trakų r.) bibliotekos, kuri nuo 2000 m. tapo Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos filialu.

Kartu su bibliotekininke Janina Vasilavičiene sudarė kraštotyros darbų parodos „**Mano gimtosios Semeliškės**“ katalogą (2001).

I. Venskutoniienė yra straipsnių rinkinio „**Semeliškės: valsčiaus, apylinkės, seniūnijos istorija**“ (2006) redakcinės komisijos narė. Knygoje spausdinama I. Venskutoniienės parengta informacija apie kraštiečius: kunigą ir poetą Joną Katulį (g. 1946, p. 220), literatą, kraštotyrininką Adolfą Valatkevičių (1941–2003), p. 225). Pateikiama ir jų kūrybos.

I. Venskutoniienė prisidėjo rengiant „**Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istoriją**“ (2012).

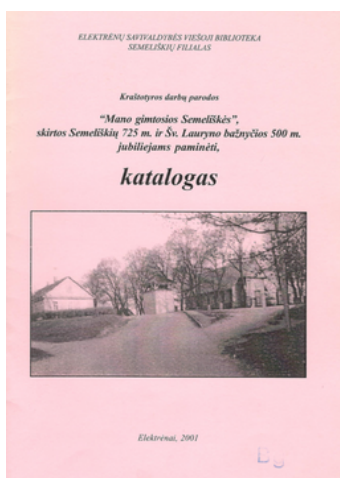
Bibliotekininkės straipsnių apie biblioteką, jos renginius spausdinta Elektrėnų savivaldybės laikraščiuose „Elektrėnų žinios“, „Elektrėnų kronika“.

Yra parengusi nepublikuotą kraštotyros darbą „Semeliškių Šv. Lauryno bažnyčios pastatai (1937–1940 m.): prisiminimai iš kultūrinio ano meto parapijiečių gyvenimo“ (1998).

I. Venskutoniienė kuria eiles ir prozą. Kūrybos spausdinta Elektrėnų savivaldybės literatų kūrybos almanache „Laiko ženklai“ (2003). Kartais pasirašo slapyvardžiu Laima.

Literatūra ir šaltiniai

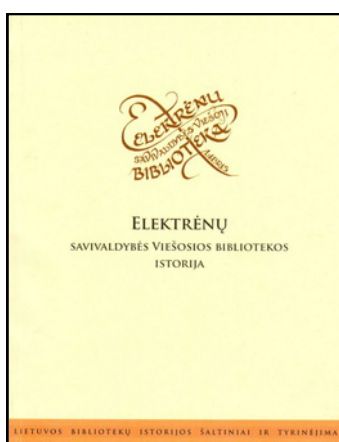
1. Kondratas, Benjaminas. Bibliotekininkė, literatė Irena Venskutonienė...: [pačios I. Venskutonienės papasakota biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 358–360.
2. Venskutonienė Irena. Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-27]. Prieiga per internetą: <https://www.esvb.lt/zmones/irena-venskutoniene/>.
3. Venskutonienė Irena. Elektrėnų kultūros centras [interaktyvus] 2023 [žiūrėta 2023-10-27]. Prieiga per internetą: <https://kcelektrenai.lt/venskutoniene-irena/>.
4. Venskutonienė, Irena. 43 metai – kaip viena diena: Semeliškių bibliotekininkės I. Venskutonienės istorija / [kalbėjosi] Silvija Bielskienė. Elektrėnų kronika [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-20]. Prieiga per internetą: <https://www.kronika.lt/43-metai-kaip-viena-diena-semeliski-bibliotekininkes-i-venskutonienes-istorija/>.
5. Irena Venskutonienė: trumpai apie autorius // Semeliškės. – Vilnius, 2006. – P. 274.

Kraštotyros darbų parodos „Mano gimtosios Semeliškės“ [...] katalogas. – Elektrėnai, 2001.

Semeliškės: valsčiaus, apylinkės, seniūnijos istorija. – Vilnius, 2006.

Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istorija = The history of Elektrėnai Municipality Library. – Vilnius, 2012.

Jūratė Volungevičienė.
Nuotr. iš:
<https://bit.ly/3Y6GxCt>.

JŪRATĖ VOLUNGEVIČIENĖ – bibliotekininkė, bibliografė, kraštotyrininkė.

Gimė 1968 10 17 Žiežmariuose (Kaišiadorių r.). 1989 m. baigė Vilniaus kultūros mokyklą (bibliotekininkystės specialybę), vėliau – Vilniaus edukologijos universitetą (lituanistika su pedagogo kvalifikacija). 1986–1994 m. dirbo Trakų centrinėje bibliotekoje vyr. bibliografe, 1994–1998 m. – šios bibliotekos Elektrėnų miesto filiale vyr. bibliotekininke.

1999–2000 m. – Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje bibliotekininkė. Nuo 2000 m. – Elektrėnų savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyr. bibliografė, vyr. metodininkė, Metodikos ir komunikacijos skyriaus vedėja.

J. Volungevičienė yra viena iš knygos „Vievio etnokultūrinės tradicijos“ (2006) redaktorių.

Yra Elektrėnų bibliotekos darbuotojų parengto elektroninio leidinio „**Laiko vingiais: Elektrėnų krašto kultūros paveldas**“ (2009) bendraautorė. Tai pirmas toks išsamus Elektrėnų krašto istorinio paveldo šaltinis. Jame sukaupta nemažai informacijos apie kultūros paveldo objektus bei žymius kraštiečius: knygnešius, kultūros veikėjus, rašytojus, tautodailininkus ir kt.

Kartu su kitais parengė leidinį „**Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istorija (1967–2007)**“ (2012).

2021 m. J. Volungevičienė sudarė, vaikams tekstus pritaikė ir išleido edukacinį leidinį „**Elektrėnų krašto kultūros paveldas vaikams**“ su spalvinimo knygele (dailininkė Rima Čepienė, 2021).

Bibliotekininkė parengė nemažai kraštotyros darbų, kurie nėra publikuoti. Kartu su Genovaite Dapkevičiene parengė du kraštotyros darbus: „Mokytojas ir rašytojas Vytautas Mizeras“ (2001) ir „Poetas ir vertėjas Almis Grybauskas“ (2001). Sudarė šias bibliografijas: „Kraštiečio, rašytojo ir vertėjo Almio Grybausko kūrybos bibliografija“ (rankr.), „Kraštiečio rašytojo Juozo Kraliausko kūryba: bibliografija“ (rankr.), „Mokytojo ir rašytojo Vytauto Mizero kūrybos bibliografija: 2001–2005“ (2006) (rankr.), „Elektrėnų krašto tautodailininkai“ (rankr.), „Sausio 13-osios įvykiai Elektrėnų krašte: [bibliografija ir straipsnių kopijos]“ (su A. Kananavičiūte, 2006), „Onos Gražinos Maleravičienės kūrybos bibliografija (2001–2007)“ (2007, prieinamas „Vilnios vartuose“) ir kt.

Bibliotekininkė parengė 5 istoriografinių dokumentinių laidų ciklą apie Elektrėnų krašto kultūros paveldo objektus „Elektrėnų krašto praeities liudytojai“ (2020). Kartu su Kristina Partikiene rinko medžiagą ir parengė virtualų turą po Grabijolų kaimą ir Grabijolų pažintinį taką (2020) (daugiau informacijos: <https://www.esvb.lt/grabijolai/>).

J. Volungevičienė yra Elektrėnų kamerinio choro „Salve“ narė (nuo 1998 m.), Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) narė (nuo 2000 m.), LBD tarybos narė (nuo 2023 m.).

J. Volungevičienė yra gavusi apdovanojimų už savo darbą. 2002 m. buvo apdovanota Elektrėnų savivaldybės mero Kęstučio Vaitukaičio už kraštotyros bibliografinės straipsnių bazės kūrimą, 2007 m. – Vilniaus apskrities viršininko administracijos – už profesionalumą ir iniciatyvumą teikiant informacines paslaugas bei gerinant prieigą prie informacinių išteklių, 2013 m. – LR Ministro Pirmininko padėkos raštu už kraštotyros informacijos rengimą ir sklaidą. Yra gavusi padėkos raštų iš Elektrėnų SVB direktoriaus (2001, 2018) ir kt.

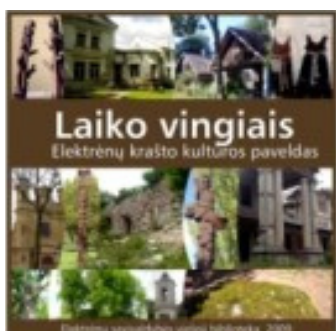
[* Biografinių duomenų pateikė Jūratė Volungevičienė 2023 m. lapkritį].

Literatūra ir šaltiniai

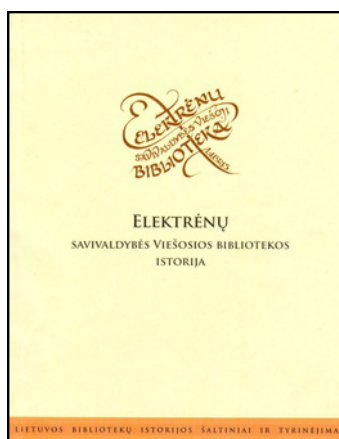
1. Česnauskaitė, Raminta. Informacinė ir kraštotyrinė veikla bibliotekoje: [apie Elektrėnų sav. viešosios bibliotekos informacijos ir kraštotyros skaityklos veiklą, darbuotojas. Minima J. Volungevičienė] / Raminta Česnauskaitė, Eglė Milkamanavičiūtė. – Iliustr. // Elektrėnų kronika. – 2016, lapkr. 11–17 (Nr. 45), p. 6.
2. Milkamanavičiūtė, Eglė. Elektrėnų krašto paveldas interaktyviame žemėlapyje: [apie Elektrėnų sav. viešosios bibliotekos projektą ir jo rezultato (kultūros paveldo žemėlapiu) pristatymą. Minima J. Volungevičienė]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2017, spal. 20, p. 6.
3. Putnaitė, Gerda. Tarp geriausiųjų Vilniaus regiono bibliotekininkų – elektrėniečių komanda: [apie geriausio metų Vilniaus regiono bibliotekininko konkurso „Riešutas“ apdovanojimus. Minima J. Volungevičienė]. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2017, gruod. 8, p. 8.
4. Vasilavičienė, Janina. Elektrėnų SVB: istorija ir dabartis / Janina Vasilavičienė, Jūratė Volungevičienė. – Nuotr. // Tarp knygų. – 2007, Nr. 11 (lapkritis), p. 4.

Elektrėnų krašto kultūros paveldas vaikams. –
Elektrėnai, 2021.

Laiko vingiais: Elektrėnų krašto kultūros paveldas. –
Elektrėnai, 2009.

Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos istorija =
The history of Elektrėnai Municipality Library. –
Vilnius, 2012.

Šalčininkų rajonas

Aurelija Arlauskienė. Nuotr. iš kn.: Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – Vilnius, 2014, p. 263.

AURELIJA ARLAUSKIENĖ (Gedvilaitė) – žurnalistė, profesionali gidė.

Gimė 1959 03 18 Kelmėje. 1984 m. baigė žurnalistikos studijas Vilniaus universitete ir įgijo žurnalistės kvalifikaciją. Dirbo kelių leidinių redakcijose, LR Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Valstybės atkūrimo komisijoje. Vadovavo LRT Naujienų tarnybai. Dirbo Lietuvos televizijoje, kitose įstaigose. Baigė gidų kursus. Turi susikūrusi penkis maršrutus po Pietryčių Lietuvą (Vilniaus ir Šalčininkų rajonus). Nuo 2006 m. atsidėjo kūrybai ir visuomeninei veiklai.

Minėtini A. Arlauskienės leidiniai, susiję su Šalčininkų kraštu, kuriame dabar gyvena

žurnalistė. 2014 m. su pedagoge Lucija Jurgelevič ir istorike Ramune Šmigelskyte-Stukiene parašė ir sudarė knygą „**Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika**“. Tai leidinys apie LDK XVIII a. valstybės veikėją, kunigą, publicistą, ypač išgarsėjusį savo dvare netoli Turgelių 1769 m. įsteigta Paulavos respublika, kurioje iki 1795 m. veikė valstiečių savivaldos bendruomenė. Tai pirmoji išsami šios asmenybės biografija lietuvių kalba.

2016 m. išleistas, A. Arlauskienės sudarytas straipsnių rinkinys „**Jašiūnų dvaras – kultūros židiny**s“. Jame spausdinamas ir pačios sudarytojos straipsnis „Jašiūnų dvaro sodyba: istorija, architektūra, paveldas“ (p. 152–195).

Knygoje pristatoma intelektualinė Jašiūnų dvaro istorija, prasidėjusi 1819 m., kai šį dvarą paveldėjo Vilniaus universiteto auklėtinis, rašytojas, istorikas ir bibliofilas Mykolas Balinskis. Čia M. Balinskis rašė didžiąją dvitomę Vilniaus miesto istoriją, kūrė eilėraščius, prozą, publicistiką. Knygoje išsamiai rašoma apie Jašiūnų dvarininkus, jų palikuonis, dvaro kapinaites, parką. Aprašomi 1828 m. pastatyti dvaro rūmai.

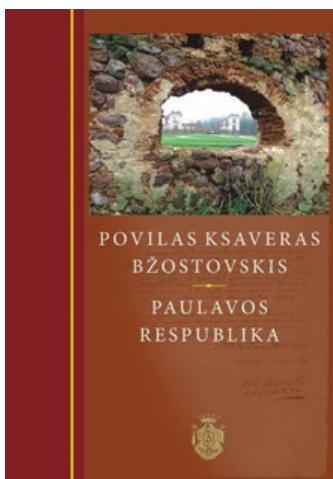
Žurnalistė išleido knygas „Tomas Šernas: vakar buvo rytoj“ (2006), „Asmens kodas: Lietuvos muitinė“ (2009), „Alantos akiračiai“ (su kitais, 2014), „Operos legenda Irena Milkevičiūtė“ (2020). Sudarė leidinį „Disputai: idėjos, vizijos: skiriama Reformacijos 500 metų jubiliejui“ (2017).

A. Arlauskienė yra Lietuvos žurnalistų sąjungos (LŽS), Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos valdybos, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos valdybos, Lietuvos gidų gildijos narė, Merkio aukštupio krašto bendruomenės pirmininkė.

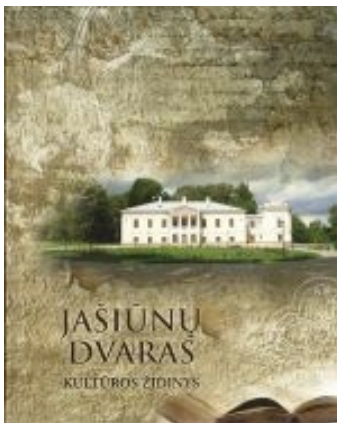
A. Arlauskienė apdovanota Sausio 13-osios atminimo medaliu (2003) už drąsą ir pasiaukojimą Lietuvos Respublikai. Yra gavusi apdovanojimų už žurnalistinę veiklą (dr. Vinco Kudirkos, Jono Vileišio, Stanislovo Rapolionio, Vytauto Gedgaudo premijas). 2007 m. žurnalistei suteiktas Meno kūrėjos statusas.

Literatūra ir šaltiniai

1. Apie autorę [Aureliją Arlauskienę] // Arlauskienė, Aurelija. Operos legenda Irena Milkevičiūtė. – Vilnius, 2020, p. 12–13.
2. Archyvas: Aurelija Arlauskienė: nepažintų kultūros lobių kupinas kraštas, apie kurį dar daugelis Lietuvos gyventojų nieko arba beveik nieko nežino: [Šalčininkai]. LŽS [Lietuvos žurnalistų sąjunga] [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2024-07-19]. Prieiga per internetą: http://www.lzs.lt/lt/naujienos/zurnalistu_kuryba/aurelija_arlauskiene_nepazintu_kulturos_lobiu_kupinas_krastas_apie_kuri_dar_daugelis_lietuvos_gyventoju_nieko_arba_beveik_nieko_nezino.html.
3. Aurelija Arlauskienė: [trumpa biografija]. – Portr. // Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – [Vilnius], 2014, p. 263.
4. Aurelija Arlauskienė: tarp levandų ir žurnalistikos: [pokalbis su LŽS Vilniaus skyriaus įkūrimo iniciatore ir ilgamete jos vadove Aurelija Arlauskiene] / [kalbėjosi] Daiva Červokienė. – Iliustr., portr. // Žurnalistika. – 2018, Nr. 2, p. 66–73.
5. Žeimantas, Vytautas. Aurelija Arlauskienė // Visuotinė lietuvių enciklopedija [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-13]. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/aurelija-arlauskiene/>.
6. Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Paulavos respublika. – Iliustr. – Santr. angl., p. 95. – Rec. leid.: Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. [Vilnius]: Projektų vykdymo sprendimai, 2014 // Kultūros barai. – 2014, Nr. 2, p. 64–66.

Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – Vilnius, 2014.

Arlauskienė, Aurelija. Jašiūnų dvaras – kultūros židinys. – Vilnius, 2016.

Vytautas Dailidka.

Nuotr. iš:

<https://bitly.cx/G0FGg>.

VYTAUTAS LIUDAS DAILIDKA – pedagogas, dailininkas, literatas, vertėjas.

Gimė 1937 03 28 Vygonių kaime (dabar Baltarusija, Varenavo r.), Lenkijos okupuotoje Lietuvos žemėje. Jo tėvas Vincas Dailidka buvo mokytojas, lietuviškos „Ryto“ draugijos narys. 1951 m. V. L. Dailininka baigė rusakalbę septynmetę mokyklą Eišiškėse. 1951–1955 m. mokėsi Trakų pedagoginėje mokykloje su muzikos pakraipa. 1955 m. baigęs šią mokyklą, buvo paskirtas į Miciūnų septynmetę mokyklą Trakų rajone. Dirbo lenkiškos Svitališkių pradinės mokyklos (Švenčionių r.) vedėju ir mokytoju. Nuo

1959 m. pradėjo dirbti Eišiškėse (Šalčininkų r.). 1977 m. baigė Vilniaus dailės instituto neakivaizdinį Dailės pedagogikos fakultetą ir įgijo dailės ir braižybos mokytojo specialybę. Dirbo trikalbės Eišiškių Stanislovo Rapolionio vidurinės mokyklos (vėliau – gimnazijos) dailės ir braižybos mokytoju. 1992–2002 m. buvo lietuviškos Eišiškių vidurinės mokyklos direktoriumi.

2002 m. Eišiškių S. Rapolionio gimnazijoje buvo įkurtas kraštotyros muziejus „Atmintis“, kuriam vadovavo gimnazijos dailės mokytojas V. L. Dailidka. Laisvalaikį skyrė pažintinei kraštotyrinei veiklai.

V. L. Dailidka yra aktyvus lietuviškos kultūros puoselėtojas Eišiškių krašte. 2010 m. parengė elektroninį elektroninį optinį diską „**Versmės ištakos: edukacinė pažintinė kelionė į Dieveniškų žemę**“. Čia pateikiama informacijos apie Eišiškių S. Rapolionio gimnazijos moksleivių aplankytą Šalčininkų kapinėse esantį stogastulpį tremtiniams, Poškonių kaime veikiančią Kraštotyros muziejų, G. Žagunio užkardą, pasieniečio Gintaro Žagunio žūties vietą Krakūnuose, Žižmų rėžinį kaimą (Šalčininkų r.).

Pedagogas išleido knygą „**Versmės ištakos: Eišiškių mokyklos raida (1524–2012)**“ (2012).

Benjamino Kondrato knygų serijoje „Kūrėjų pėdsakais“ (2018, Kn. 17: Varėnos ir Šalčios krašte, A–K, p. 113–122) V. L. Dailidka pateikė ištraukų iš jo rašomos knygos apie kelių kartų mokytojus „Ištroškę gimto žodžio“. Parašė atsiminimų apie Trakų pedagoginę mokyklą 1951–1955 m. Jie spausdinami Benjamino Kondrato knygoje „Kūrėjų pėdsakais“ (2020, Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 94–97).

2016 m. Stanislovo Rapolionio premijos nominantų pagerbimui V. L. Dailidka parengė leidinį „Stanislovas Rapolionis“.

Išleista V. L. Dailidkos kūrybos rinktinė „Prisilietimas“ (2010). Eilėraščių spausdinta almanachuose.

Surengta ne viena V. L. Dailidkos dailės kūrinių paroda įvairiose Lietuvos vietose.

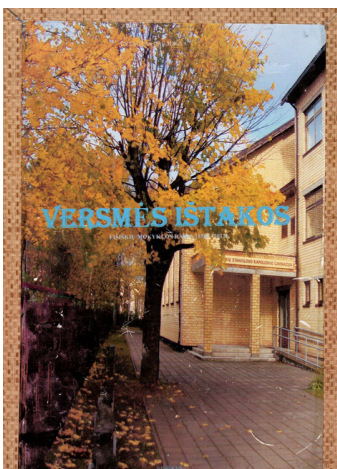
V. L. Dailidkos veikla įvertinta daugybe įvairaus lygio apdovanojimų. 2019 m. pedagogas buvo apdovanotas signataro Donato Malinausko premija.

Literatūra ir šaltiniai

1. Dailidka, Vytautas. Muziejus kuriamas su meile savo kraštui: kraštotyros muziejus „Atmintis“ Eišiškių S. Rapolionio gimnazijoje buvo įkurtas 2002-iais metais. Jam vadovauja gimnazijos dailės mokytojas Vytautas Dailidka. / Jolanta Bogdevič. – Nuotr. // Mūsų kraštas. – 2008, spal. 21, p. 3.
2. Dailidka, Vytautas. Trakų pedagoginėje mokykloje [1951–1955 m. Atsiminimai]. – Iliustr. // Voruta. – 2006, kovo 4, p. 3, 8.

Literatūra ir šaltiniai

3. Kondratas, Benjaminas. Vytautas Liudas Dailidka: [pedagogas, dailininkas, poetas, vertėjas; biografija ir V. L. Dailidkos pasakojimas apie Trakų pedagoginę mokyklą ir mokymąsi joje 1951–1955 m.] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2020. – Kn. 20: Trakų, Elektrėnų ir Birštono krašte, p. 94–97.
4. Kondratas, Benjaminas. Pedagogas, dailininkas, poetas ir vertėjas Vytautas Liudas Dailidka...: [autobiografija ir ištrauka iš rašomos knygos „Ištroškę gimto žodžio“] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2018. – Kn. 17: Varėnos ir Šalčios krašte: biogramos A–K, p. 113–122.
5. Vaičkutė, Romana. Patriotizmu alsuojantys paveikslai: [apie dailininką, pedagogą, poetą V. L. Dailidką ir jo tapybos parodą „Dzūkija – bočių žemė“ Varėnos kultūros centre] // Giružis. – 2020, birž. 12, p. 4; Prieiga per internetą: <https://www.giruzis.lt/2020/06/16/patriotizmu-alsuojantys-paveikslai/>.

Dailidka, Vytautas. Versmės ištakos: Eišiškių mokyklos raida (1524–2012). – Eišiškės [Šalčininkų r.], 2012.

Lucija Jurgelevič. Nuotr. iš kn.: Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – Vilnius, 2014, p. 263.

LUCIJA JURGELEVIČ (Łucja Jurgielewicz, Szaweiko) – pedagogė, muzikė.

Gimė 1960 01 20 Jašiūnuose (Šalčininkų r.). Nuo vaikystės mėgo dainuoti – dukart buvo „Dainų dainelės“ laureatė (1974 m. ir 1976 m.). Baigė Kauno Juozo Gruodžio konservatoriją (vokalo specialybę). Kurį laiką dainavo Lietuvos operos ir baleto teatro chore Vilniuje. Baigė Šiaulių pedagoginį institutą (pradinio ugdymo specialybę). 1994–2021 m. – Šalčininkų rajono Turgelių P. K. Bžostovskio vidurinės mokyklos (dabar – Turgelių P. K. Bžostovskio gimnazija) direktorė. 1998 m. lapkritį

direktorės iniciatyva ir pastangomis Turgelių mokyklai buvo suteiktas Povilo Ksavero Bžostovskio vardas.

Nuo 1963 m. Turgelių mokykloje veikia kraštotyros muziejus. Jame sukaupta ne tik informacijos apie mokyklą, bet ir apie visą Turgelių kraštą, Paulavos respubliką. Dabar muziejaus ekspoziciją sudaro 7 sekcijos, kuriose yra apie 3000 eksponatų. Mokyklos direktorė L. Jurgelevič buvo šio muziejaus vedėja. Ji labai praturtino muziejaus fondus, įsteigė Etnografijos skyrių.

2014 m. išleista žurnalistės Aurelijos Arlauskienės, pedagogės Lucijos Jurgelevič ir istorikės Ramunės Šmigelskytės-Stukienės knyga „**Povilas Ksaveras Bžostovskis. Paulavos respublika**“. Tai leidinys apie LDK XVIII a. valstybės veikėją, kunigą, publicistą, ypač išgarsėjusį savo dvare netoli Turgelių 1769 m. įsteigta Paulavos respublika, kurioje iki 1795 m. veikė valstiečių savivaldos bendruomenė. Tai pirmoji išsami šios asmenybės biografija lietuvių kalba.

Direktorės iniciatyva Turgelių mokykloje buvo pastatytas spektaklis apie šios įstaigos globėją P. K. Bžostovskį, taip pat jo sukurta komedija, kurios rankraštį archyvuose surado istorikė.

Lenkijoje gyvenantis lenkų istorijos profesorius, knygų ir straipsnių apie P. K. Bžostovskį autorius Julian Bartys (Julian Bartyś) yra L. Jurgelevič giminaitis, o ji – prof. J. Bartyso veikalų skleidėja ir propaguotoja Lietuvoje. Konsultuoja studentus, rengiančius darbus apie P. K. Bžostovskį.

Dirbdama Turgelių P. K. Bžostovskio mokykloje, direktorė L. Jurgelevič buvo mokyklos meno kolektyvų vadovė.

2013 m. už pasiekimus jaunimo auklėjimo srityje Turgelių P. K. Bžostovskio vidurinės mokyklos direktorei L. Jurgelevič buvo įteiktas Didžiojo kunigaikščio Gedimino apdovanojimas.

[* Biografinių duomenų pateikė Lucija Jurgelevič 2023 m. lapkritį].

Literatūra ir šaltiniai

1. Gudliauskienė, Dalija. Knyga apie Paulavos respubliką ir jos įkūrėją kunigą P. K. Bžostovskį: [apie A. Arlauskienės, L. Jurgelevič, R. Šmigelskytės-Stukienės knygos „Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika“ pristatymą Vilniaus rotušėje]. – Iliustr. // Voruta. – 2014, vas. 1, p. 3.
2. Įteikti Didžiojo kunigaikščio Gedimino apdovanojimai: [už pasiekimus 2013 m. apdovanojimas suteiktas Turgelių P. K. Bžostovskio vidurinės mokyklos direktorei L. Jurgelevič ir kt. Šalčininkų rajono gyventojams]. – Nuotr. // Šalčios žinios – 2014, vas. 8, p. 1.
3. Lucija Jurgelevič: [trumpa biografija]. – Portr. // Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – [Vilnius], 2014, p. 263.

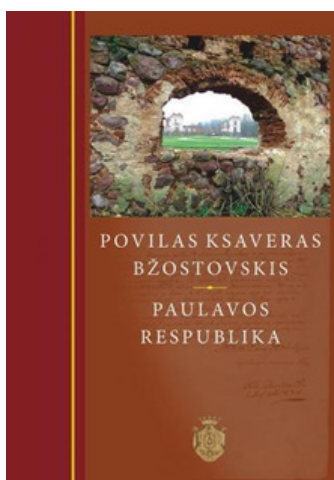
Literatūra ir šaltiniai

4. Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Paulavos respublika. – Iliustr. – Santr. angl., p. 95. – Rec. leid.: Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. [Vilnius]: Projektų vykdymo sprendimai, 2014 // Kultūros barai. – 2014, Nr. 2, p. 64–66.

5. Kołosowski, Andrzej. Pożegnanie wieloletniej dyrektor polskiego gimnazjum w Turgeliach; [2021 m. liepos 27 d. Turgelių P. K. Bžostovskio gimnazijos ilgametė dir. L. Jurgelevič palydėta į užtarnautą poilsį]. – Iliustr. // Soleczniki. – 2021, Nr. 2 (lipiec), p. 9.

6. Pożegnanie wieloletniej dyrektor polskiego gimnazjum w Turgielach. Šalčininkų rajono savivaldybė [interaktyvus]. 2024 [žiūrėta 2024-03-10]. Prieiga per internetą: <https://www.salcininkai.lt/pl/aktualnoci/1312/poegnanie-wieloletniej-dyrektor-polskiego-gimnazjum-w-turgielach:12934>.

7. Салимов, Фикрат. Л. Юргелевич: „Я живу на земле своих дедов и прадедов“: [apie Turgelių P. K. Bžostovskio gimnazijos dir. L. Jurgelevič]. – Nuotr. // Наш край.– 2014, 28 февр., p. 1, 4.

Arlauskienė, Aurelija. Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika / [Aurelija Arlauskienė, Lucija Jurgelevič, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]. – Vilnius, 2014.

Antanas ir Jovita Lesiai.

Nuotr. iš: <https://bitly.cx/TzNi>.

ANTANAS LESYS (1952 –2014) – pedagogas, kraštotyrininkas.

Gimė 1952 01 28 Bilšių kaime (Širvintų r.).
Augo Vilniaus kūdikių ir Trakų r. Tamašiovos
vaikų namuose, Vilniaus mokykloje-internate.
Lankė Vilniaus Naujininkų vakarinės muzikos
mokyklos vokalo klasę, vėliau mokėsi
chorvedybos Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos
aukštesniojoje muzikos mokykloje. Baigė
Vilniaus pedagoginio instituto istorijos
fakultetą. Dirbo Vilniaus pagalbinėje

mokykloje Nr. 2, Vilniaus r. Juodšilių, Širvintų r. Čiobiškio ir Vilniaus r.
Vėliučionių spec. globos vaikų namuose, Vėliučionių pagrindinėje
mokykloje, Šalčininkų r. Turgelių ir Akmenynės lietuviškose mokyklose
bei Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazijoje.

A. Lesys neapsiribojo tik pedagoginiu darbu. Jis keliavo po Pietryčių
Lietuvos kaimus, susitiko su liudininkais, kurie padėjo sukaupti daug
istorinės, kraštotyrinės medžiagos (rašytinės, garsinės, vaizdinės).
Namuose buvo sukaupęs vertingą asmeninį istorinį archyvą, kuris yra
prieinamas per internetą [daugiau informacijos: LAJA. Antano ir Jovitos
Lesių archyvas (<https://lajarchyvas.wordpress.com/>)].

Naudodamasis šia medžiaga, A. Lesys kartu su žmona, pedagoge
Jovita Niūniavaite-Lesiene parengė ir išleido kelias knygas, tarp jų ir
kraštotyrinio pobūdžio leidinį „**Kova už Šalčininkų kraštą ir lietuvybės
išsaugojimą**“ (Vilnius, 2012). Nors, anot autorių, tai nėra išsamus
istorijos veikalas, jame daug rašoma apie nepelnytai pamirštus lietuvybės
puoselėtojus, lietuviškų mokyklų mokytojus, atskleidžiama iki šiol
negirdėtų šio krašto istorijos faktų.

A. Lesys buvo knygos „**Aukštadvario žemės ūkio mokykla 1923–2013
m.**“ (Aukštadvaris – Trakai, 2013) bendraautoris. Pastarojoje aprašoma
mokyklos istorija, joje dirbę ir tuo metu dirbantys žmonės.

A. Lesys išleido knygas apie kunigą Juozą Zdebskį „Bažnyčios riteris“ (Vilnius, 2012), kartu su žmona – apie Garbės kanaunininką Vytautą Juozą Vaičiūną „Viešpaties pakviestas“ (Vilnius, 2013),

Pedagogas aktyviai dalyvavo „Versmės“ leidyklos rengiamose mokslinėse lokalinių tyrimų ekspedicijose į Aukštadvarį (Trakų r.), Semeliškes (Elektrėnų sav.), Dūkštą (Ignalinos r.). Remdamasis šiose ekspedicijose surinkta medžiaga parašė straipsnių.

Pedagogas kūrė eilėraščius (jų paskelbta mokytojų kūrybos almanache „Ties spalio taku“ (2006). Buvo laikraščio „Voruta“ redakcinės kolegijos narys. Jame, taip pat laikraščiuose „Trakų žemė“, „Valstiečių laikraštis“, „Vilniaus krašto savaitraštis“, „Gimtinė“, „Lietuvos Jeruzalė“, „Elektrėnų kronika“ ir kt. išspausdino per 70 straipsnių.

Už pedagoginę veiklą buvo apdovanotas padėkos ir pagyrimo raštais, 2006 m. A. Lesiui paskirta žurnalisto premija, 2013 m. įteikta Stanislovo Rapolionio premija.

Antanas Lesys mirė 2014 09 01. Palaidotas Vilniuje, Kairėnų kapinėse [daugiau informacijos [Vilniaus kapinių registre](#)].

Liko kartu su žmona Jovita Niūniavaite-Lesiene parašytos, parengtos spaudai, bet dar neišleistos knygos, pvz., „Kova už Šalčininkų kraštą ir lietuviybės išsaugojimą“ (II-oji dalis) ir kt., taip pat straipsniai.

Literatūra ir šaltiniai

1. Kondratas, Benjaminas. Antanas Lesys: [pedagogas, istorikas, literatas]: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2018. – Kn. 18: Varėnos ir Šalčios krašte, p. 37.
2. LAJA. Antano ir Jovitos Lesių archyvas [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-19]. Prieiga per internetą: <https://lajarchyvas.wordpress.com/>.

Literatūra ir šaltiniai

3.
3. Antanas Lesys. Versmės leidykla [interaktyvus]. 2001 [žiūrėta 2023-10-13]. Prieiga per internetą:
https://www.versme.lt/nekrologas_Lesys.htm.

4. Antanas Lesys 1952-01-28 – 2014-09-01: [istorikas, kraštotyrininkas: nekrologas] / „Vorutos“ laikraščio redakcija. – Pro memoria // Voruta. – 2014, rugs. 27, p. 4.

Lesys, Antanas. Kova už Šalčininkų kraštą ir lietuviybės išsaugojimą / Antanas Lesys, Jovita Niūniavaitė-Lesienė. – Vilnius, 2012.

Aukštadvario žemės ūkio mokykla 1923–2013 m. – Aukštadvaris – Trakai, 2013.

Mečislav Machuliak.
Nuotr. iš kn.:
Machulak, Mieczysław.
Nad Solczą i Wisińczę.
– Wojkówka-Połaniec,
2019. IV virš. p.

MEČISLAV MACHULIAK

**(Mieczysław Machulak, 1958–2022) –
teisininkas, kraštotyriminkas, istorikas,
filantropas.**

Gimė 1958 05 26 Juzefove (Józefów, Lenkija).
1983 m. baigė teisės ir administravimo studijas
Liublino Marijos Kiuri-Sklodovskos
(Maria Curie-Skłodowska) universitete. Nuo
1985 m. dirbo Polaneco (Połaniec) miesto
savivaldybės sekretoriumi.

Domėjos kraštotyra. Nuo 1991 m. tyrinėjo regionų
istoriją. Parengė du elektroninius regioninės
kraštotyros leidinius: „Merkuriusz Połaniecki“

ir „Zeszyty Połanieckie“ (1999). Išleido keletą Polaneco ir Juzefovo
miestams skirtų knygų.

Dideli M. Machuliako nuopelnai Šalčios žemės kraštotyrai. Jis parašė
penkias knygas apie Šalčininkų rajoną. 2002 m. išleido pirmąjį Šalčininkų
krašto gidą lenkų kalba „**W stronę Solecznik**“ („Po Šalčininkų
apylinkes“). 2005 m. ir 2007 m. išleisti du papildyti šios knygos leidimai.

Išleistos dar 4 šio autoriaus knygos, skirtos Šalčininkų kraštui: apie
Dieveniškės „**W Dziewieniszkach i dalej**“ (2008), apie Merkio slėnyje
įsikūrusias vietas – Šalčininkus, Baltąją Vokę, Jašiūnus, Rūdninkų girią,
Akmenynę, Turgelius, Tabariškes – „**W dolinie Mereczanki**“ (2014), apie
Eišiškių apylinkes „**W Ejszyskiej stronnie**“ (2017), apie vietas prie
Šalčios ir Visinčios upių „**Nad Solczą i Wisińczę**“ (2019). Šio autoriaus
knygos parašytos remiantis archyvais ir pokalbiais su vietos gyventojais,
gausiai iliustruotos, nurodomi naudoti šaltiniai. Yra turistams naudingos
informacijos. Kiekvieno leidinio IV viršelio puslapyje pateikiama trumpa
autoriaus biografija.

Šalčininkų ir Vilniaus rajono spaudoje publikuota daug M. Machuliako straipsnių kraštotyros tema.

2010 m. M. Machuliak sukūrė Šalčininkų kraštui skirtą interneto svetainę <https://soleczniki.pl/>. 2021 08 08 jis informavo skaitytojus, kad dėl savo sveikatos būklės stabdo svetainės tolesnę veiklą. Šioje svetainėje galima rasti įvairios informacijos apie Šalčininkų rajono vietas ir žymius žmones.

Šalčininkų rajono savivaldybei pradėjus bendradarbiauti su Polaneco miesto savivaldybe (lenk. *gmina*), 1999 m. pirmą kartą į Lietuvą atvykęs M. Machuliak aktyviai dalyvavo teikiant finansinę ir materialinę pagalbą Vilniaus regiono lenkų švietimo įstaigoms ir lenkų šeimoms. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas Šalčininkų rajonui ir Liudvinavo miesteliui Vilniaus rajone. 2001–2008 m. M. Machuliak iniciatyva Polaneco mieste ir apylinkėse buvo organizuojamos vasaros stovyklos šių Lietuvos vietovių lenkų vaikams. Taip pat jis rengė Lenkijos gyventojų keliones į Vilniaus kraštą.

Dvidešimt metų domėjosi Šalčininkų krašto istorija. Daug kartų čia lankėsi ir buvo geras jo žinovas ir bičiulis. Bendravo su Šalčininkų rajono savivaldybės bibliotekos darbuotojais, čia rinko medžiagą savo knygoms, dalyvavo jų pristatymuose.

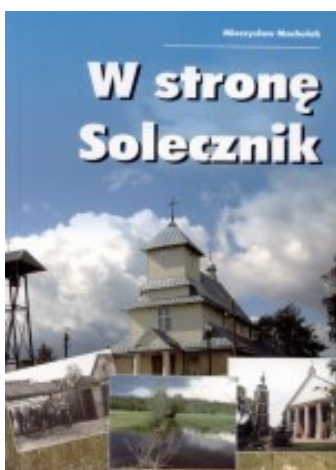
2008 m. M. Machuliak gavo specialų Lenkijos kultūros ir tautinio paveldo ministro apdovanojimą. 2017 m. buvo apdovanotas garbės ženklu „Už nuopelnus lenkų kultūrai“ (2017), taip pat Sidabro (2005) ir Aukso (2019) Kryžiumi už nuopelnus.

2019 m. gruodį Polaneco miesto sekretoriui M. Machuliakui, filantropui, penkių knygų apie Šalčininkų kraštą autoriui, buvo suteiktas Šalčininkų rajono Garbės piliečio vardas.

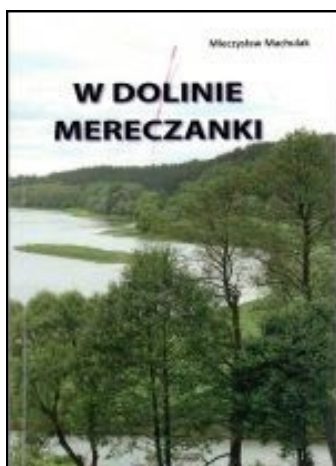
M. Machuliak mirė 2022 01 03 Nova Demba (Nowa Dęba) mieste Lenkijoje.

Literatūra ir šaltiniai

1. Mečislav Machuliak. Šalčininkų rajono savivaldybė [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-20]. Prieiga per internetą: <https://www.salcininkai.lt/apie-rajona/garbes-pilieciai/mecislav-machuliak/1673>.
2. [Mieczysław Machulak. Nota biograficzna. Trumpa biografija]. – Portr. // Mieczysław Machulak. Nad Solczą i Wisinczą. – Wojkówka-Połaniec, 2019, IV virš. p.
3. Machulak, Mieczysław. „Moja fascynacja rejonem solecznickim trwa do dzisiaj“: rozmowa z Mieczysławem Machulakiem, regionalistą, krajoznawcą, historykiem, autorem cyklu przewodników po Ziemi Solecznickiej / rozmawiała Anna Pieszko. – Portr. // Kurier Wileński. – 2017, 1–3 kwietnia (nr 62), p. 14–15.
4. Machulak, Mieczysław. „Zawsze marzyłem, by zobaczyć Wilno i Wileńszczyznę“: rozmowa z Mieczysławem Machulakiem, autorem książki o Solecznikach i okolicach: [pokalbis su knygos „W dolinie Mereczanki“ autoriumi Mečislavu Machuliaku (Lenkija)] / rozmawiał Andrzej Kołosowski. – Iliustr. // Tygodnik Wileńszczyzny. – 2014, 18–24 grudnia (nr 51), priedas „Rota“ (nr 817), p. 20.

Machulak, Mieczysław. W stronę Solecznik. – Krosno, 2007.

Machulak Mieczysław. W dolinie Merezanki. –
Wyd. 1. – Połaniec, 2014.

Jovita Niūniavaitė-
Lesienė. Nuotr. iš:
<https://bitly.cx/m8iDQ>.

JOVITA NIŪNIAVAITĖ-LESIENĖ – pedagogė, literatė, Laisvės kovų dalyvė.

Gimė 1952 12 19 Senojoje Akmenėje tarnautojų šeimoje. 1971–1975 m. studijavo Šiaulių pedagoginio instituto Matematikos fakultete. Mokytojavo Pakruojo r. Pašvitinio vidurinėje mokykloje. Nuo 1978 m. gyvena Vilniuje. Dirbo matematikos dėstytoja Bukiškių žemės ūkio profesinėje mokykloje (Vilniaus r.). 1979–1987 m. dirbo Vilniaus automatizuotų valdymo sistemų projektavimo-konstravimo biure inžiniere,

1987–1989 m. – Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos vyr. bibliotekininke Bibliotekinių procesų mechanizavimo skyriuje. Nuo 1989 m. iki 1991 m. mokytojavo Šalčininkų r. Poškonių lietuviškoje pagrindinėje mokykloje. 1991–1992 m. dirbo Vilniaus r. Pagirių vid. mokykloje, o nuo 1992 m. iki 1994 m. – mama vaikų kaime „SOS Kinderdorf International“. Nuo 1997 m. iki 2007 m. dirbo Šalčininkų r. Turgelių, Akmenynės ir Baltosios Vokės lietuviškose mokyklose matematikos vyr. mokytoja, nuo 2008 m. – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyresnioji specialistė.

Kaip kraštotyrininkė Jovita Niūniavaitė-Lesienė daugelį metų rašo į laikraštį „Voruta“. Yra paskelbusi publicistinių straipsnių apie Rytų Lietuvą, daugiausia apie Šalčininkų kraštą. Aktyviai dalyvavo „Versmės“ leidyklos organizuotose ekspedicijose. Rašo straipsnius šios leidyklos leidžiamoms monografijoms apie Lietuvos vietas. Su vyru Antanu Lesiu (1952–2014) rengė kraštotyrines publikacijas periodinei spaudai, išleido knygą „**Kova už Šalčininkų kraštą ir lietuvių išsaugojimą**“ (2012), kurioje daug iki tol neskelbtos informacijos apie lietuvių puoselėtojus mokytojus.

Sovietmečiu pedagogė dalyvavo disidentinėje veikloje. Prisidėjo leidžiant bei platinant katalikų bažnyčios ir politinę pagrindžio spaudą. Aktyviai įsitraukė į Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio veiklą. Jai suteiktas Lietuvos Laisvės kovų dalyvės statusas.

Nuo 1980 m. dalyvavo Liaudies dainų klube ir su juo organizuodavo Rasos šventes Kernavėje. Apie 30 metų lankė etnografinį dainų ir šokių klubą „Raskila“. Su ansambliu aplankė daugelį Lietuvos kaimų, užrašinėjo senas lietuvių liaudies dainas ir religines giesmes. Subūrė etnografinių giedotojų būrelį „Karunka“ ir gieda jame.

Literatūra ir šaltiniai

1. Kondratas, Benjaminas. Jovita Niūniavaitė-Lesienė: [pogrindžio spaudos daugintoja ir platintoja, pasipriešinimo akcijų dalyvė, kelių knygų autorė, mokytoja, literatė]: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2018. – Kn. 18: Varėnos ir Šalčios krašte, p. 35–36.
2. LAJA. Antano ir Jovitos Lesių archyvas [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-19]. Prieiga per internetą: <https://lajarchyvas.wordpress.com/>.
3. Lesienė Jovita. Akmenės krašto enciklopedinis žodynas [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-17]. Prieiga per internetą: <https://akez.lt/lesiene-jovita/>.

Lesys, Antanas. Kova už Šalčininkų kraštą ir lietuviybės išsaugojimą / Antanas Lesys, Jovita Niūniavaitė-Lesienė. – Vilnius, 2012.

Kristina Slavinska.
Nuotr. iš:
<https://bitly.cx/sgpV>.

**KRISTINA MARIJA SLAVINSKA (Aladovič) –
ryšių technikė, bibliotekininkė,
kraštotylininkė.**

Gimė 1963 05 09 Vilniuje. 1986 m. baigė Vitebsko komunikacijų technikumą (ryšių technikos specialybę) Baltarusijoje. Daugelį metų gyvena Rūdninkuose (Šalčininkų r., Baltosios Vokės seniūnija). 1999–2017 m. dirbo Šalčininkų r. savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus socialine darbuotoja. Nuo 2017 m. – Šalčininkų viešosios bibliotekos vyresnioji bibliografė-kraštotylininkė.

Rengia tekstus apie Šalčininkų rajoną ir jo žmones Vilniaus apskrities bibliotekų kraštotyros svetainei „Vilnijos vartai“ ir bendruomenių kraštotyros svetainei „Bičių korys“. 2021 m. į šią svetainę įdėtas K. M. Slavinskos parengtas ir jos nuotraukomis iliustruotas tekstas „Katynės kryžiaus liudijimas“, pasakojantis apie paminklą Katynės žudynių aukoms, pastatytą Atgimimo metais Rūdninkų kapinėse (Šalčininkų r., Baltosios Vokės seniūnija).

Rašo į spaudą straipsnius apie savo biblioteką.

Vienas iš K. M. Slavinskos pomėgių – kraštotyra. Laisvalaikiu ji rengia kraštotyrimines ir pažintines išvykas po Šalčininkų rajoną, taip pat Rūdninkų girią. Veda moksleivius ir suaugusiuosius Rūdninkų girios istoriniais pėdsakais ir kitomis Šalčios krašto vietomis.

2023 m. K. M. Slavinska prisidėjo prie dar sovietmečiu Šalčininkų rajone, Rūdninkuose, Merkio upės pakrantėje, pastatyto medinio paminklo 1863 metų sukilimui atminti sutvarkymo.

K. M. Slavinska yra 2023–2027 metų Šalčininkų r. savivaldybės tarybos narė, aktyvi Baltosios Vokės krašto bendruomenės narė.

2018 m. už savo veiklą K. M. Slavinska yra apdovanota Lenkijos Respublikos kultūros ir nacionalinio paveldo ministerijos garbės ženklu „Nusipelnęs lenkų kultūrai“ („Zasłużony dla Kultury Polskiej”).

2023 m. lapkritį Lenkų kultūros centre Vilniuje Lenkijos Respublikos ambasadorius Konstanty Radzivil (Konstanty Radziwiłł) apdovanojo M. K. Slavinską medaliu „Tautos atmintinų vietų saugotojas“ („Opiekun miejsc pamięci narodowej“).

2019 m. K. M. Slavinska tapo viena iš Jašiūnų rūmuose vykusio fotografijų konkurso nugalėtojų.

Literatūra ir šaltiniai

1. Apdovanojimas už bendras pastangas: pokalbis su bibliografe-kraštotyrininke, Šalčininkų r. savivaldybės tarybos nare, apdovanota Lenkijos Respublikos kultūros ir nacionalinio paveldo ministerijos garbės ženklu „Nusipelnęs lenkų kultūrai“, Kristina Slavinska / informaciją parengė Andžej Kolosovski. – Iliustr. // Vilniaus krašto savaitraštis. – 2018, gruod. 6 /12, (Nr. 49), p. 7.

2. Kijakovskaja, Olga. Kristina Slavinska – visuomenininkė, krašto pažinimo entuziastė. Naujienlaiškis kraštotyrininkams. 2023 Nr. 2 (6) [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-12-12]. Prieiga per internetą: <https://amb.lt/regionas/data/public/uploads/2023/12/naujienlaiskis-krastotyriminkams-nr.2-6.pdf>.

Literatūra ir šaltiniai

3. Sławińska, Krystyna Marija. Osobista nagroda za wspólny wysiłek: rozmowa z Krystyną Sławińską: [pokalbis su K. M. Slavinska, Šalčininkų r. savivaldybės tarybos nare, Šalčininkų r. savivaldybės vieš. b-kos vyresn. bibliografe-kraštotyriminke, apdovanota Lenkijos Respublikos Kultūros ir nacionalinio paveldo ministro prof. Piotro Glinskio medaliu už tautos atmintinų vietų Lietuvoje saugojimą] / rozmawiał Andrzej Kołosowski. – Nuotr. // Soleczniki. – 2018, nr 11 (grudzień), p. 9.
4. Sławińska, Krystyna. Nagroda za wspólny wysiłek: rozmowa z Krystyną Sławińską, radną samorządu rejonu solecznickiego, bibliografem-krajoznawcą Biblioteki Publicznej Rejonu Solecznickiego: [K. Slavinska apdovanota Lenkijos Respublikos kultūros ir nacionalinio paveldo ministerijos garbės ženklu „Nusipelnęs lenkų kultūrai“] / [rozmawiał] Andrzej Kołosowski. – Iliustr. // Tygodnik Wileńszczyzny. – 2018, 6/12 grud. (nr 49), p. 4.
5. Sławińska, Krystyna. Nagroda za wspólny wysiłek. tygodnik.lt [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-20]. Prieiga per internetą: <http://www.tygodnik.lt/201849/bliska2.html>.

Širvintų rajonas

Viktoras Alekna. Nuotr.
iš kn.: Širvintos. – Vilnius,
2000, p. 722.

VIKTORAS ALEKNA (1915–2008) – pedagogas, literatūrologas, rašytojas, visuomenininkas.

Gimė 1915 03 19 Pašlynyje (Raseinių r.).
Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo lotynų kalbą, lietuvių literatūrą ir pedagogiką. Dirbo „Naujosios Romuvos“ žurnalo redakcijoje. Mokytojavo Raseinių žydų gimnazijoje, Alytaus, Kauno, Laukuvos gimnazijose. 1945 m. buvo suimtas, apkaltintas „tėvynės išdavimu“, nuteistas 10 metų kalėti lageriuose ir 5 metams tremties. Kalėjo Vorkutoje. Į Lietuvą grįžo 1957 m.

1960–1975 m. mokytojavo Jonavos ir Širvintų rajonų mokyklose. 1967 m. Vilniaus universitete neakivaizdžiai baigė lietuvių kalbą ir literatūrą. Nuo 1976 m. gyveno Kantrimiškyje (Širvintų r.), nuo 1998 m. – tremtinių namuose Vilniuje.

V. Alekna parašė dokumentinę knygą **„Ūžė žalia giria: sovietų prievarta ir laisvės kovos Širvintų rajone 1940–1953 m.“** (1999).

„Valsčių“ serijoje išleistame straipsnių rinkinyje **„Širvintos“** (2000) spausdinama keletas V. Alekno straipsnių: „Širvintų bažnyčia“, „Širvintų vidurinė mokykla“, „Kantrimiškio kaimas“, „Sajūdis Širvintose“ ir kt. Šioje knygoje yra V. Alekno kartu su kitais autoriais parengtas „Įžymių širvintiškių biografijų sąvadas“, kuris buvo sudarytas remiantis V. Alekno rankraščiu „Širvintų valsčiaus šviesuoliai“ bei kitais šaltiniais.

Širvintų kraštui skirtam leidiniui **„Musninkai. Kernavė. Čiobiškis“** (2005) V. Alekna parašė straipsnius „Didžiosios Kovos apygardos veikla Musninkų valsčiuje“ ir „Povilas Zimkus – Musninkų valsčiaus viršaitis 1930–1940 metais“ (pastarasis parašytas kartu su Gražina Zimkuviene).

V. Alekna parašė šimtus straipsnių, taip pat ir kraštotyros temomis, į Širvintų rajono laikraščius ir respublikinę spaudą. Kai kurie jo straipsniai buvo spausdinti ir užsienio spaudoje.

V. Alekna – žymus Salomėjos Nėries gyvenimo ir kūrybos tyrinėtojas, išleidęs kelis veikalus šia tema. Parašė monografiją „Nepriklausomybės akto signataras kun. Alfonsas Petrusis“ (1996), išleido 2 eilėraščių rinkinius, pasakojimą knygą apie savo giminę ir šeimą „Ažuolas“ (2000). Sukūrė apsakymų, dramos kūrinių, parašė atsiminimų apie Vorkutos lagerius.

V. Alekna buvo aktyvus visuomenės veikėjas. 1993–1998 m. buvo Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) Širvintų skyriaus pirmininkas, 1995–1998 m. – Bočių sąjungos Širvintų skyriaus pirmininkas, 1991–1998 m. – Širvintų tremtinių choro narys, Lietuvos žurnalistų sąjungos narys (nuo 1991), Lietuvos rašytojų sąjungos narys (nuo 1999).

2000 m. V. Aleknai suteiktas Širvintų krašto garbės piliečio titulas. Jis buvo penktasis Stasio Lozoraičio premijos laureatas (2003). 2006 m. vasario 16 d. už nuopelnus Lietuvai LR Prezidentas Valdas Adamkus įteikė V. Aleknai Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžių. 2018 m. V. Aleknai buvo suteiktas Šimtmečio širvintiškio vardas. Buvo gavęs ir kitų apdovanojimų.

V. Alekna mirė 2008 01 30 Vilniuje, palaidotas Paširvinčio (Širvintų r.) kapinėse.

Literatūra ir šaltiniai

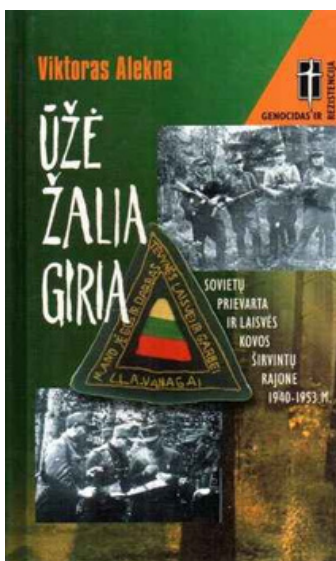
3.

1. Alekna Viktoras. Lietuvos rašytojų sąjunga [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-20]. Prieiga per internetą: <https://rasytojai.lt/rasytojai/alekna-viktoras/>.

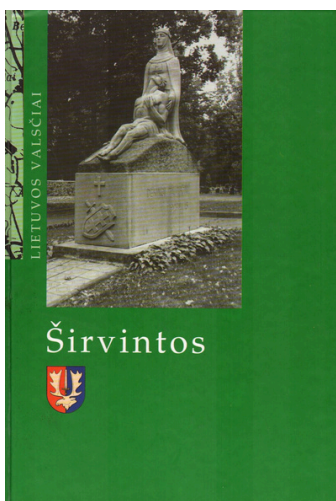
Literatūra ir šaltiniai

2. Viktoras Alekna. Vilnijos vartai.lt [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-20]. Prieiga per internetą: <https://www.vilnijosvartai.lt/personalijos/viktoras-alekna/>.
3. Alekna, Viktoras. Ažuolas: vienos šeimos pasaka, 1854–2000. – Vilnius, 2000. – 188, [3] p.: iliustr.
4. Alekna, Viktoras. Gyvenimo ir kūrybos vingiai: [pokalbis su rašytoju Viktoru Alekna] / [kalbėjosi Gediminas Zemlickas]; [su priedu apie autorių]. – Persp. iš: Mokslo Lietuva, 2005, kovo 24, Nr. 6, p. 4 // Alekna, Viktoras. Akimirkos. – Vilnius, 2006. – P. 37–75.
5. Alekna, Viktoras. Mažas esu: [autobiografiniai atsiminimai ir pjesė]. – Vilnius, 2011. – 301, [1] p.
6. Alekna, Viktoras. Oi, ta Vorkuta: atsiminimai, apmąstymai. – Vilnius, 2002. – 272, [1] p.
7. Alekna, Viktoras. Saulėlydžio link: [lietuvių literatūros tyrinėtojo, rašytojo, publicisto autobiografiniai užrašai]. – Vilnius, 2012. – 275, [1] p.
8. Buchaveckas, Stanislovas. Mokytojas, politkalinys, kultūrologas ir visuomenininkas Viktoras Alekna: [biografija]. – Iliustr. // Širvintos. – Vilnius, 2000. – P. 720–723.
9. Ignatavičius, Eugenijus. Lūžta ir ažuolai: Viktoras Alekna: 1915.III.19 – 2008.I.30: [literatūros tyrinėtojo, rašytojo atminimui] // Metai. – 2008, Nr. 3, p. 156–157.
10. Kondratas, Benjaminas. Mokytojas lituanistas, politinis kalinys, literatūrologas, poetas, prozininkas ir publicistas Viktoras Alekna // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2022. – Kn. 22: Kaišiadorių ir Širvintų krašte. – Vilnius, 2022, p. 50–51.
11. Rakauskas, Vytautas. Alekna Viktoras. – Bibliogr.: 2 pavad. // Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 14.

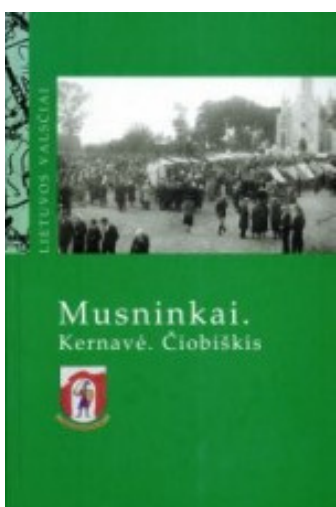

Alekna, Viktoras. Užė žalia giria: sovietų prievarta ir laisvės kovos Širvintų rajone 1940–1953 m. – Vilnius, 1999.

Širvintos. – Vilnius, 2000.

Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. – Vilnius, 2005.

Alfonsas Balsevičius.
Nuotr. iš:
https://sirvintuvb.lt/?attachment_id=22736.

ALFONSAS BALSEVIČIUS (1925–2011) – medikas, tautodailininkas, kraštotyrininkas.

Gimė 1925 12 03 Pamusių kaime (Širvintų r., Čiobiškio seniūnija). 1939 m. baigė penkis Janionių pradinės mokyklos skyrius. 1944 m., būdamas devyniolikos, įstojo į partizanų būrį, turėjo slapyvardį Vamzdis. 1947 m. buvo suimtas ir nuteistas 10 metų lagerio. Iki 1957 m. kalintas ir laikytas tremtyje Vorkutoje. Grįžęs į Lietuvą, 1957–1999 m. dirbo Širvintų poliklinikos fluorografijos kabinete. 1962–1966 m. neakivaizdžiai mokėsi ir baigė Kauno medicinos mokyklą. Gyveno Širvintose. A. Balsevičius, dar

būdamas jaunas, pradėjo tapyti. Dalis šių darbų yra Širvintų rajono Lapelių bibliotekoje ir Lapelių bendruomenėje.

Knygoje „**Musninkai. Kernavė. Čiobiškis**“ (2005) buvo išspausdinti A. Balsevičiaus straipsniai „Šventės ir papročiai Pamusių kaime“ (p. 944–956) ir „Pamusių kaimo tikriniai vardai“ (p. 981–993, su Kaziu Morkūnu).

Sukūrė legendų ir padavimų apie Širvintų kraštą. Kelios A. Balsevičiaus sukurtos Paširvinčio dvaro meilės istorijos iš ciklo „Apie ką ošia Paširvinčio medžiai“ buvo spausdinamos „Širvintos“ laikraštyje 2008 m.

A. Balsevičius parengė keletą nepublikuotų kraštotyros darbų: „Prisiminimai apie Pamusių kaimą“ (1980), „Medicininio gyventojų aptarnavimo Širvintų rajone vystymasis ir jo ypatumai“ (1986), „Prisiminimai“ (1987), „Padavimas apie Širvintų miestą“ (1988), „Apie ką ošia Paširvinčio medžiai“ (1988), „Pamusių kaimo istorija“ (1988), „Kai naktis su diena susimaišo“ (1989), „Vestuvės, vestuvės...: šiuolaikinių vestuvių aprašymas“ (1989), „Pro debesų plyšį į Širvintas pažvelgus“ (1995), „Pro debesų plyšį į Širvintas pažvelgus. Žemėlapiai“ (1995) (abu pastarieji darbai prieinami „Vilnijos vartuose“),

„Kaimo auksarankis: apie Joną Zdanauską“ (1997), „Alfonso Balsevičiaus eilėraščiai“ (2001). 2012 m., jau po autoriaus mirties, buvo išleistas A. Balsevičiaus poezijos rinkinys „Eilėraščiai“.

1990 m. kraštotyrininkas sukūrė iš lauko akmenų paminklą savo gimtajam Pamusių kaimui, dabar jau neišlikusiam. Organizavo ir paminklo statybą. Paminklas skirtas Pamusių kaimo gyventojų, nukentėjusių sovietinės okupacijos metais, atminimui.

2008 m. už švietėjišką ir kraštotyrinę veiklą, už gimtojo krašto papročių, liaudies amatų, tradicijų puoselėjimą, už visuomeninę veiklą, už Širvintų krašto garsinimą A. Balsevičiui buvo skirta Igno Šeinaus premija.

2018 m. rugsėjo 1 d., minint Lietuvos nepriklausomybės šimtmetį, Širvintų rajono savivaldybė suteikė jam Šimtmečio širvintiškio vardą.

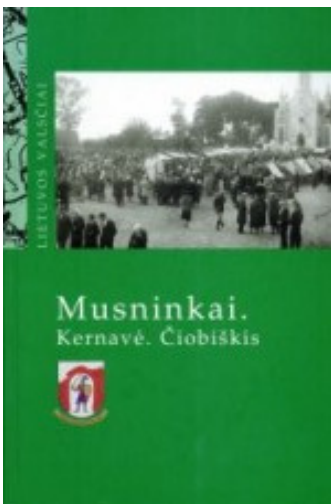
Alfonsas Balsevičius mirė 2011 11 20. Palaidotas Širvintų miesto senosiose kapinėse (daugiau informacijos cemety.lt).

Literatūra ir šaltiniai

1. Balsevičius Alfonsas. Širvintų r. sav. Igno Šeinaus viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-29]. Prieiga per internetą: https://sirvintuvb.lt/?page_id=14109.
2. Balsevičius, Alfonsas. Ryški kraštotyrininko brydė: [pokalbis su širvintiškiu kraštotyrininku Alfonsu Balsevičiumi / kalbino] Romas Zibalas; nuotrauka iš Alfonso Balsevičiaus asmeninio albumo. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2007, spal. 24, p. 1–2.
3. Čiobiškyje paminėtos kraštotyrininko Alfonso Balsevičiaus [pirmosios] mirties metinės. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2012, gruod. 1, p. 12.
4. Giedraitis, Liudvikas. Akmuo: [apie Alfonsą Balsevičių ir jo paslaptinius akmenis]. – Iliustr. – Santr. angl. // Liaudies kultūra. – 2004, Nr. 6, p. 59–63.

Literatūra ir šaltiniai

5. Kairienė, Žana. Išgirdęs akmenų šauksmą: [apie kraštotyrininką, tautodailininką, akmenų kolekcininką A. Balsevičių]. – Iliustr. // Valstiečių laikraštis. – 2008, lapkr. 8, priedas „Šeštadienis“, p. 6.
6. Kondratas, Benjaminas. Alfonsas Balsevičius – kraštotyrininkas, memuaristas, poetas: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Kn. 22: Kaišiadorių ir Širvintų krašte. – Vilnius, 2022, p. 60–61.
7. Kutiščeva, Laima. Alfonsas Balsevičius iš Čiobiškio: [2012 m. lapkričio 25 d. Čiobiškio kultūros namų salėje buvo paminėtos mediko, kraštotyrininko, tautodailininko A. Balsevičiaus (1925–2011) pirmosios mirties metinės ir pristatytas jo eilėraščių rinkinys „Eilėraščiai“]. – Iliustr. // Voruta. – 2012, gruod. 8, p. 13.
8. Taparauskienė, Dalia. Kraštiečiui Alfonsui Balsevičiui atminti. Širvintų r. sav. I. Šeinius viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-20]. Prieiga per internetą: <https://sirvintuvb.lt/?p=22735>.

Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. – Vilnius, 2005.

Juozas Lebionka.
Nuotr. iš kn.: Šlamaitė,
Alma. Molėtų krašto
šviesuoliai. – Vilnius,
2009, p. 234.

**JUOZAS LEBIONKA (1918–2005) –
humanitarinių mokslų daktaras, literatūros
tyrėjas, pedagogas, kultūros istorikas,
Garbės kraštotyrininkas.**

Gimė 1918 09 29 Šešuolėlių II dvaro samdinių šeimoje (Širvintų r., Zibalų seniūnija). 1941 m. baigė Ukmergės mokytojų seminariją ir gavo pradinių klasių mokytojo diplomą. Karo metais dirbo Želvos valsčiaus Bajorų, vėliau – Pabaisko pradinių mokyklų mokytoju. 1947–1948 m. ėjo Ukmergės apskrities Liaudies švietimo skyriaus

vedėjo pareigas. Baigė rusų kalbos ir literatūros studijas Vilniaus pedagoginiame institute, mokytojavo Onušio vidurinėje mokykloje (Trakų r.), dirbo Lietuvos MA akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute, dėstė Šiaulių pedagoginiame institute. Nuo 1970 m. – Šalčininkų rajono Jašiūnų vidurinės mokyklos direktorius. Išėjęs į pensiją – mokytojas, kraštotyrininkas.

Knygoje „**Širvintos**“ (2000) spausdinama 16 Juozo Lebionkos straipsnių, tarp jų: „Iš Alionių parapijos ir bažnyčios istorijos“ (p. 137–141), „Kunigas Kazimieras Lajauskas – patriotas ir kankinys“ (p. 663–666), „Grafaitė [Elena Variakojienė], neiškeitusi Lietuvos į Paryžių“ (p. 649–652) ir kt.

Leidinyje „**Musninkai. Kernavė. Čiobiškis**“ (2005) yra šie J. Lebionkos straipsniai: „Čiobiškietė bajoraitė – trijų talentų motina (Julija Guiskytytė-Kiuji)“ (p. 183–192), „XIX amžiaus sukilimų aidai Musninkų krašte“ (p. 192–197), „Musninkų valsčiaus mokyklos XX amžiaus pradžioje“ (p. 620–621), „Musninkietis, paskyręs savo gyvenimą Vilnijai: Kun. Juozas Dubietis“ (p. 1125–1129).

Knygoje „**Gelvonai**“ (2009) spausdinami keli J. Lebionkos straipsniai: „Gelvonų parapijos lenkinimas XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje“ (p. 247–250), „Gelvonų stebuklingojo akmens istorija“ (p. 721–723), „Lietuvos kunigaikščiai Žageliai“ (p. 1149–1152), apie pedagoga, vadovėlių autorių, visuomenės veikėją „Vaclovas Čičiūnas“ (p. 1180–1187).

Paskelbė daugiau negu 280 mokslinių ir kraštotyrynių straipsnių. Jie dažniausiai grindžiami archyviniais ir retų šaltinių duomenimis, turi literatūros istorijos faktografiją pildančios prasmės.

J. Lebionka buvo vienas iš „Lietuvių literatūros istorijos“ (T. 1–4, 1957–1968) autorių (skyr. apie Vinčą Kudirką). Paskelbė straipsnių apie S. Rapolionį, V. Kudirką, A. Strazdą, S. Valiūną, S. Stanevičių, A. Baranauską, J. Rupeiką, architektą L. Gucevičių ir kt.

Atgimimo metais buvo aktyvus Sąjūdžio dalyvis, dalyvavo visuomeninių organizacijų veikloje. J. Lebionkai buvo suteiktas Lietuvos Garbės kraštotyryninko vardas.

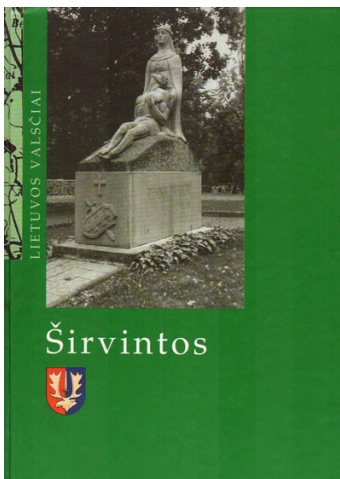
J. Lebionka mirė 2005 04 23, palaidotas Vilniaus Karveliškųjų kapinėse (daugiau informacijos [Vilniaus miesto kapinių registre](#)).

Literatūra ir šaltiniai

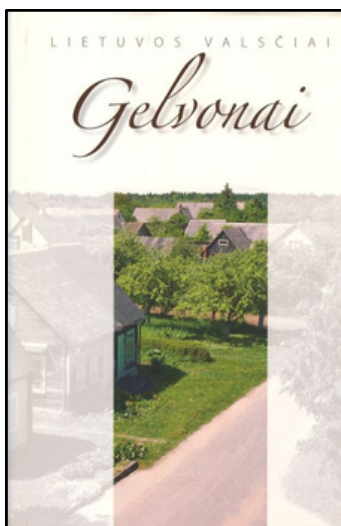
1. Kondratas, Benjaminas. Juozas Lebionka – literatūros tyrinėtojas, kultūros istorikas, kraštotyryninkas: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2022. – Kn. 22: Kaišiadorių ir Širvintų krašte, p. 212.
2. Juozas Lebionka: 1918–2005: [humanitarinių mokslų daktaras, literatūros tyrinėtojas: nekrologas] / „Vilnijos“ draugija, „Vorutos“ redakcija. – Portr. // Voruta. – 2005, geg. 7, p. 8.

Literatūra ir šaltiniai

3. Juozas Lebionka. Širvintų r. sav. Igno Šeiniaus viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-10-29]. Prieiga per internetą: https://sirvintuvb.lt/?page_id=777.
4. Misius, Kazys. Literatūros tyrinėtojas ir istorikas Juozas Lebionka; Medžiaga Juozo Lebionkos 1954–1999 metų bibliografijai. – Iliustr. // Širvintos. – Vilnius, 2000. – P. 703–719.
5. Oškinis, Liudvikas. Juozas Lebionka: mūsų kraštiečiai: [apie Širvintų krašto žmogų, ilgametį pedagogą, istoriką, literatūrologą Juozą Lebionką] // Širvinta. – 2005, birž. 8, priedas „Išlikimas“, p. 5–6.
5. Prėskienis, Bronius. Lebionka Juozas: [biografija] // Prėskienis, Bronius. Šiaulių krašto literatūros panorama. – Šiauliai, 2003. – P. 270.
6. Rugsėjo 29-oji – Literatūros tyrinėtojo ir istoriko Juozo Lebionkos gimtadienis / Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos inf.: [straipsnio anonsas] – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2023, rugs. 29, p. 16; Prieiga per internetą: <https://www.sirvinta.net/krastotyra/rugsejo-29-oji-literaturos-tyrinetojo-ir-istoriko-juozo-lebionkos-gimtadienis/>.

Širvintos. – Vilnius, 2000.

Gelvonai. – Vilnius, 2009.

Jonas Lučiūnas. Nuotr.
iš kn.: Lučiūnas, Jonas.
Širvintų krašto
žmonės. – Vilnius,
2019, p. 10.

JONAS LUČIŪNAS – ekonomistas, fotomenininkas, kraštotyrininkas.

Gimė 1947 10 20 Lapelėse (Širvintų r., Čiobiškio seniūnija). Studijavo Odesos technologijos institute, 1972–1976 m. – Maskvos kooperacijos institute prekybos ekonomiką. 1994 m. kėlė kvalifikaciją pas Švedijos kooperatininkus. Dirbo Šalčininkų ir Anykščių duonos kombinatų direktoriumi, LSSR Maisto pramonės ministerijos Realizacijos ir transporto skyriaus viršininku. Nuo 1984 m. – Lietuvos kooperatyvų sąjungos darbuotojas.

J. Lučiūnas susidomėjo fotografija jaunystės metais. Parodose pradėjo dalyvauti studijuodamas Odesoje. 1997 m. surengė tris fotografijų parodas: „Iš kelionės įspūdžių po Čekiją“, „Lietuvos Respublikos Prezidento apsilankymas Trakų vartotojų kooperatyve“, „Vilnius ir vilniečiai“. 2001–2002 m. ir vėliau rengė savo foto darbų parodas Širvintose, Kaišiadoryse, LR Seime.

Keli J. Lučiūno fotoalbumai skirti jo gimtajam Širvintų rajonui: „**Čiobiškio kraštas**“ (2006), „**Širvintų kraštas**“ (2009), „**Čiobiškio portretas**“ (2011), „**Ramu į tėviškę sugrįžti**“ (2013), „**Kernavė Kernavės gyventojų akimis**“ (2014). Lietuvos atkūrimo šimtmečio sukakčiai fotomenininkas skyrė savo penkioliktąją knygą, fotografijų albumą „**Širvintų krašto žmonės**“ (2019). Jame sudėtos vaikų ir jaunimo, Širvintų krašto garbės piliečių, ūkininkų, partizaninės kovos dalyvių, medikų, pedagogų, kultūros ir meno, garbaus amžiaus žmonių, vadovų nuotraukos.

Dvi knygos skirtos Lučiūnų giminės istorijai – 2014 m. išleista istorinė knyga apie Čiobiškio parapijoje gimusius ir gyvenusius bei gyvenančius Lučiūnus „**Vieno kraujo vaikai, arba Lučiūnų istorija**“ (2014), 2015 m. – „**Geresnio gyvenimo beieškant, arba Lučiūnų istorijos tęsinys**“ (2015).

2017 m. išleistas ypač įspūdingas leidinys apie fotomenininko gimtinę – didelės apimties J. Lučiūno knyga, paremta archyviniais dokumentais, senomis nuotraukomis, žmonių išsaugotais dokumentais, prisiminimais, „**Į Lapeles pargrįžta paukščiai**“. Tai jau 14-oji J. Lučiūno knyga.

Fotomenininkas taip pat išleido fotoalbumus: „Peizažai“ (2007), „Lietuva – legendų, dainų ir pasakų šalis“ (2009), „Puokštė Lietuvos laisvei: Jonas Lučiūnas pristato Lietuvos vaikų piešinius“ (2009), „Portretai: [fotografijų albumas skiriamas Lietuvos vardo tūkstantmečiui 1009–2009]“ (2009), „Lietuvos peizažas“ (2011), „Kalbanti žemė“ (2015) ir kt.

Už prasmingą kūrybinį bendradarbiavimą, meninės fotografijos žanro propagavimą, širvintiškių estetinio skonio lavinimą ir Širvintų krašto garsinimą Jonui Lučiūnui padėkas reiškė Širvintų rajono savivaldybė. Už kultūros puoselėjimą ir gražų bendravimą 2004 m. Čiobiškio bendruomenė Jonui Lučiūnui suteikė Garbės svečio nominaciją. 2018 m. rugsėjo 1 d., minint Lietuvos nepriklausomybės šimtmetį, Širvintų rajono savivaldybė suteikė J. Lučiūnui Šimtmečio širvintiškio vardą.

Literatūra ir šaltiniai

1. Kondratas, Benjaminas. Jonas Lučiūnas – fotomenininkas: [biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2022. – Kn. 22: Kaišiadorių ir Širvintų krašte, p. 216.
2. Lučiūnas Jonas. Širvintų r. sav. Igno Šeinaus viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-21]. Prieiga per internetą: https://sirvintuvb.lt/?page_id=14192.

Literatūra ir šaltiniai

3. Lučiūnas, Jonas. Apie „vieno kraujo vaikus...“: prie Širvintų krašto kultūros versmių: nekasdieniai susitikimai: [pokalbis su fotografu, fotometraštininku, savo giminės ištakų tyrinėtoju Jonu Lučiūnu] / kalbėjosi Remigijus Bonikatas. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2014, lapkr. 15, p. 6.
4. Lučiūnas, Jonas. Ekonomisto džiaugsmas – gamtos fotografavimas: širvintiškis Jonas Lučiūnas stiprybės semiasi fotografuodamas savąjį kraštą: [pokalbis] / kalbėjosi Dana Zacharevičienė. – Iliustr. // Voruta. – 2008, liep. 5, p. 1, 9.
5. Stravinskienė, Janina. Knyga apie Čiobiškio kraštą: [fotomenininko J. Lučiūno knyga pristatyta Čiobiškyje. Knygą ir gimtojo kaimo paveikslą autorius dovanuoja ir Lapelių bibliotekai]. – Nuotr. // Tarp knygų. – 2006, Nr. 10 (spalis), p. 43.
6. Stravinskienė, Janina. Jono Lučiūno knygos „Į Lapeles pargrįžta paukščiai“ pristatymas: [Širvintų r. Lapelių kaimo bibliotekoje vyko J. Lučiūno knygos „Į Lapeles pargrįžta paukščiai“ pristatymas ir fotografijų parodos atidarymas]. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2017, spal. 28, p. 12; Prieiga per internetą: <https://www.sirvinta.net/kultura-svietimas-laisvalaikis/jono-luciuno-knygos-i-lapeles-pargrizta-pauksciai-pristatymas/>.

Lučiūnas, Jonas. Čiobiškio portretas. – Vilnius, 2011.

Lučiūnas, Jonas. Širvintų krašto žmonės. – Vilnius, 2019.

Vyta Matukaitienė. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

VYTA MATUKAITIENĖ (Pažūsytė) – bibliotekininkė, kraštotyrininkė.

Gimė 1959 04 29 Ragaunės kaime (Širvintų r.). Lankė Vazgūnų pradinę mokyklą. Vėliau mokėsi Zibalų aštuonmetėje mokykloje. Baigusi aštuonias klases, įstojo į tuometinį Vilniaus kultūros švietimo technikumą, kurį baigė 1979 m. Tais pačiais metais buvo priimta dirbti bibliotekininke Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje.

Nuo 1982 m. iki 2023 m. rugpjūčio 18 d. dirbo Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešojoje bibliotekoje, ėjo vyresniosios bibliografės pareigas.

Buvo Vilniaus apskrities bibliotekų kraštotyros projekto „Vilnijos vartai“ koordinatore Širvintų rajono bibliotekoms. Rengė tekstus „Vilnijos vartų“ svetainei apie Širvintų rajono vietas ir šiam kraštui nusipelnčius žymius žmones, kraštiečius.

Širvintų rajono spaudoje publikuota V. Matukaitienės straipsnių apie žymius kraštiečius (dramaturgą Stasį Kapnį, tautodailininką Ipolitą Užkurnį, rašytoją Viktorą Brazauską ir kt.).

Bibliotekininkė parengė nepublikuotų kraštotyros darbų: „Tėvynės laisvės kaina – akių šviesa: P. Daunio, praradusio regėjimą mūšyje ties Širvintomis, 100-osioms metinėms“ (2000), skirta Lietuvos kariuomenės kūrėjui – savanorių, aklujų organizatoriui, „JAV lietuviai – mūsų kraštiečiai“ (2002) ir kt.

V. Matukaitienė apdovanota už savo darbą LR Kultūros ministerijos, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos, taip pat Širvintų rajono savivaldybės padėkomis.

2018 m. rugsėjo 1 d., minint Lietuvos nepriklausomybės šimtmetį, Širvintų rajono savivaldybė suteikė V. Matukaitienei Šimtmečio širvintiškės vardą už ypatingus nuopelnus Širvintų kraštui (kraštotyrinę veiklą) ir apdovanojo Šimtmečio širvintiškio medaliu.

Literatūra ir šaltiniai

1. Matukaitienė, Vyta. Kai darbas patinka ir teikia džiaugsmą...:
[pokalbis su Širvintų r. Igno Šeinaus viešojoje bibliotekoje daugiau nei tris dešimtmečius besidarbuojančia vyr. bibliografe Vyta Matukaitiene] / [kalbėjosi] Romas Zibalas. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2018, saus. 9, p. 6–7.

Rytas Tamašauskas.
Nuotr. iš:
<https://bitly.cx/5VdcB>.

RYTAS TAMAŠAUSKAS – pedagogas, Garbės kraštotyrininkas.

Gimė 1960 09 15 Gelvonuose (Širvintų r.).
1978–1982 m. studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą
Vilniaus pedagoginiame institute. 1999–2003 m.
mokėsi Vytauto Didžiojo universiteto (VDU)
Socialinių mokslų fakultete, įgijo pedagogo
profesinę kvalifikaciją. 1982–1988 m. –
Dapkūniškių aštuonmetės (vėliau – pagrindinės)
mokyklos (Molėtų r.) – lietuvių kalbos ir literatūros
mokytojas. 1988–2007 m. mokytojavo

Akademijos vidurinėje mokykloje (Kėdainių r.), vėliau – Kėdainių
„Atžalyno“ vidurinėje mokykloje. Nuo 2004 m. – lietuvių kalbos mokytojas
ekspertas. Nuo 2007 m. rudens – Kėdainių rajono savivaldybės
administracijos Švietimo ir kultūros departamento Švietimo skyriaus
vyriausiasis specialistas. Dirbo iki 2022 metų.

R. Tamašauskas daug nuveikęs Molėtų rajono, taip pat Kėdainių rajono,
kur dabar gyvena, kraštotyros baruose. Yra parengęs darbų apie
Kėdainių istoriją. Domisi ir savo gimtojo Širvintų krašto kultūra. Dalyvavo
18-oje kraštotyros ekspedicijų, taip pat „Versmės“ leidyklos ekspedicijose
Širvintų rajone – Musninkuose (2001) ir Gelvonuose (2003).

Knygoje „**Musninkai. Kernavė. Čiobiškis**“ (2005) spausdinami šie
R. Tamašausko straipsniai: „Muziko Juozo Tallat Kelpšos viešnagės“
(p. 204–206), „Kelių Čiobiškio ir Musninkų apylinkių kaimų vietovardžiai“
(p. 973–980).

R. Tamašauskas daug prisidėjo rengiant knygą „**Gelvonai**“ (2009). Šiame
leidinyje spausdinami 8 kraštotyrininko straipsniai: „1960–1978 metų
Gelvonai: (atsiminimai)“ (p. 495–514), „Kultūros židinyš Bagaslaviškyje
XX a. pradžioje“ (p. 755–759), „Universalusis Mykolas Čižas“
(p. 760–767), „Fotografas Juozas Urbonavičius“ (p. 768–770), „Meistras
Jonas Daraškevičius“ (p. 771–774) ir kt.

Šiuo metu R. Tamašauskas itin domisi Musninkų krašto, iš kurio kilusi jo mama Valentina Aldona Vaicekuskaitė, archyvais. Žurnale „Gimtoji kalba“ išspausdintame straipsnyje „Minčiukų gijos – iki Minsko“ (2019), nagrinėdamas vienintelio Lietuvoje Minčiukų kaimo vardo kilmę, pateikia Musninkų parapijos pavardžių ir vietovardžių istorijos įdomybių.

1997–1999 m. pedagogas buvo LR Kultūros ir švietimo ministerijos Etninės kultūros ekspertų komisijos narys. Nuo 2003 m. – LR Švietimo ir mokslo ministerijos nepriklausomas ekspertas. 2004–2007 m. – Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti mokytojas konsultantas.

R. Tamašauskas yra Kėdainių krašto kultūros premijos laureatas (2000), Lietuvos kraštotyros draugijos Garbės kraštotyrininkas (2005). 2008 m. jam suteikta Mstislavo Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo nominacija „Tautosakos medus 2008“. 2018 m. suteiktas Šimtmečio širvintiškio vardas. 2021 m. už vardyno tyrimus R. Tamašauskas apdovanotas Valstybinės kalbos komisijos įsteigta, lietuvių kalbos puoselėtojams skirta „Sraigės“ skulptūrele.

Literatūra ir šaltiniai

1. Tamašauskas Rytas: [biografija]. – Portr. // Gelvonai. – Vilnius, 2009. – P. 1321–1322.
2. Tamašauskas, Rytas. Publikacijų ir kraštotyros rinkinių bibliografija (1982–2000 m.): [Publikacijos apie R. Tamašauską: p. 23 (8 pavad.)]. – Akademija (Kėdainių r.), 2001. – 22, [1] p., įsk. virš.
3. Tamašauskas Rytas. Širvintų r. sav. Igno Šeinių viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-08]. Prieiga per internetą: https://sirvintuvb.lt/?page_id=14287.

Literatūra ir šaltiniai

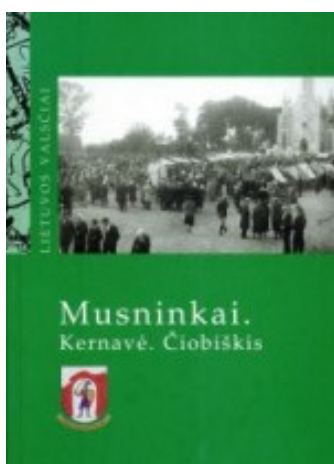
4. Rytas Tamašauskas. Kėdainių rajono savivaldybė [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-08]. Prieiga per internetą:

<https://www.kedainiai.lt/kedainiu-krastas/rytas-tamasauskas/382>.

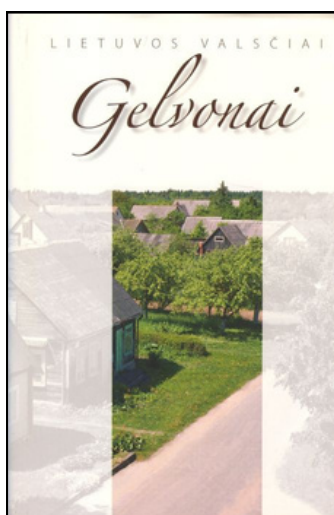
5. Tamašauskas, Rytas. 1960–1978 metų Gelvonai: [autobiografiniai atsiminimai]. – Iliustr. // Gelvonai. – Vilnius, 2009. – P. 495–514.

6. Zibalas, Romas. Vardyno tyrinėtoją domina ir Musninkų kraštas. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2021, liep. 2, p. 9; Prieiga per internetą:

<https://www.sirvinta.net/kultura-svietimas-laisvalaikis/vardyno-tyrinetoja-domina-ir-musninku-krastas/>.

Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. – Vilnius, 2005.

Gelvonai. – Vilnius, 2009.

Filomena
Vaicekauskienė.

Nuotr. iš:

<https://bitly.cx/9UhZc>.

FILOMENA VAICEKAUSKIENĖ (Bartaševičiūtė, 1931–2021) – pedagogė, kraštotyrininkė.

Gimė 1931 10 29 Panevėžio rajono Pinigėlių kaime. 1951 m. baigė Panevėžio II mergaičių gimnaziją. Nuo 1952 m. dirbo įvairiose Širvintų rajono mokyklose: Liukonyse, Bagaslaviškyje. Baigė lietuvių kalbos ir literatūros studijas Vilniaus pedagoginiame institute. Nuo 1956 m. rugsėjo buvo Musninkų vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja. Iki kada dirbo šioje mokykloje, nepavyko nustatyti. 1986 m. mokytoja dar dirbo.

Pedagogė susidomėjo kraštotyra 1972 metais. Tuomet Širvintų rajone vyko kalbos faktų, vietovardžių rinkimo ekspedicija. Joje talkininkauti buvo pakviesti ir Širvintų rajono mokyklose dirbantys lietuvių kalbos mokytojai, taip pat ir F. Vaicekauskienė.

1977 m. kraštotyrininkė užrašė musninkiečių atsiminimų apie rašytoją Igną Šeinių. 1986 m. parengė kraštotyros darbą „Ignas Šeinius“ (prieinamas „Vilnijos vartuose“).

Knygoje „**Musninkai. Kernavė. Čiobiškis**“ (2005) spausdinamas F. Vaicekauskienės straipsnis „Šeinius Musninkų padangėj“ (p. 1129–1132).

Zilberių šeimos palikuonio Dovo Sidelskio išleistoje knygoje „**Musninkų štetlas: Zilberių šeimos ir jų palikuonių istorija**“ (Klaipėda, 2013) paskelbti trys 2003–2004 m. kraštotyrininkės rašyti laiška Dovui (Bariui) Sidelskiui. Publikacija vadinasi „Pasakojimai apie Musninkų žydų bendruomenę: susirašinėjimai su Filomena Vaicekauskiene“ (p. 18–27). Žydų bendruomenės narių pasakojimus apie laikotarpį prieš Antrąjį pasaulinį karą perpasakojo Filomena Vaicekauskienė ir Marytė Galvosienė.

F. Vaicekauskienės indėlis į kraštotyros aruodą labai svarus. Musninkų apylinkėse surinktą kalbinę medžiagą ji siuntė Lietuvos ir Latvijos mokslų akademijoms, muziejams. Pedagogė talkino mokslininkams, rašantiems apie religines šventes, lietuvių papročius ir tradicijas Musninkų krašte. Dalyvavo Biržų, Radviliškio, Utenos, Kupiškio (du kart), Rokiškio rajonuose vykusiose kalbinėse ekspedicijose.

1987 m. F. Vaicekauskienė buvo apdovanota medaliu „Už nuopelnus paminklų apsaugai“. 2009 m. vasario 16 dieną už aktyvią kraštotyrinę ir šviečiamąją veiklą, rašytojo Igno Šeiniaus atminimo puoselėjimą ir jo gimtinės garsinimą, už indėlį kalbotyrai ir tautos kultūrai, už Musninkų ir Širvintų krašto Lietuvoje ir už jos ribų garsinimą F. Vaicekauskienei įteikta Igno Šeiniaus premija.

2018 m. rugsėjo 1 d., minint Lietuvos nepriklausomybės šimtmetį, Širvintų rajono savivaldybė suteikė F. Vaicekauskienei Šimtmečio širvintiškės vardą. Ji buvo apdovanota garbės raštais, diplomais, padėkomis.

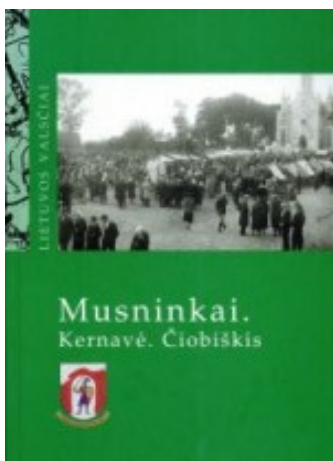
Filomena Vaicekauskienė mirė 2021 05 26. Palaidota senosiose Musninkų kapinėse (Širvintų r.).

Literatūra ir šaltiniai

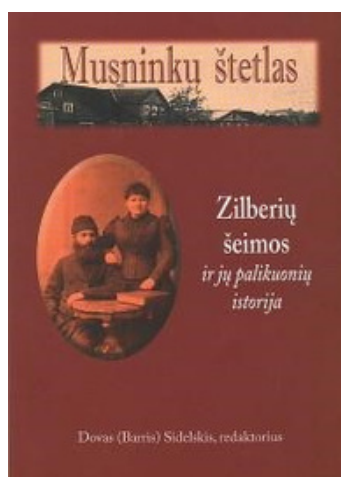
1. In memoriam Filomena Vaicekauskienė (1931–2021). Krašto žinios [interaktyvus]. 2023 [žiūrėta 2023-11-16]. Prieiga per internetą: <https://www.krastozinios.lt/2021/05/27/15/25/in-memori-am-filomena-vaicekauskiene-1931-2021/>.

Literatūra ir šaltiniai

2. Tamašauskas, Rytas. Sudie, kraštotyros bitele darbininke: in memoriam: [Širvintų r. senosiose Musninkų kapinėse amžinojo poilsio atgulė Filomena Vaicekauskienė – mokytoja lituanistė, kraštotyryninkė, visuomenininkė, Igno Šeinaus premijos laureatė, Šimtmečio širvintiškė] / Rytas Tamašauskas, Romas Zibalas. – Portr. // Širvintų kraštas. – 2021, birž. 25, p. 9.
3. Vaicekauskienė (Bartaševičiūtė) Filomena: [biografija]. – Portr. // Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. – Vilnius, 2005. – P. 1252.
4. Filomena Vaicekauskienė: (1931 10 29–2021 05 26): pro memoria: [F. Vaicekauskienė – ilgametė Musninkų vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja, aktyvi kraštotyryninkė, rašytojo Igno Šeinaus atminimo puoselėtoja]. – Portr. // Voruta. – 2021, Nr. 2 (birželis), p. 103.
5. Zibalas, Romas. Kraštotyros bitele darbininkė: nekasdieniai susitikimai: [apie Širvintų r. Musninkų miestelio gyventoją, kraštotyryninkę, visuomenininkę, buvusią mokytoją Filomeną Vaicekauskienę, atšventusią 80 metų jubiliejų]. – Iliustr. // Širvintų kraštas. – 2011, lapkr. 5, p. 5; Prieiga per internetą: <https://www.sirvinta.net/krastotyra/krastotyros-bitele-darbininke/>.

Musninkai. Kernavė. Čiobiškis. – Vilnius, 2005.

Musninkų štetlas: Zilberių šeimos ir jų palikuonių istorija. – Klaipėda, 2013.

Vilnijos kraštotyrininkai: biobibliografija / [sudarė Nijolė Sisaitė; redagavo Zita Tiukšienė. (I–III d.)]. – Vilnius: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2024. – 3 d.: portr., iliustr.

D. 1: Elektrėnų savivaldybė; Šalčininkų rajonas; Širvintų rajonas. – Vilnius: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2024. – 99 p.: portr., iliustr.

ISBN 978-609-95710-6-5

Biobibliografijoje rašoma apie žymius, taip pat apie plačiai visuomenei mažai žinomus Elektrėnų savivaldybės, Šalčininkų, Širvintų rajonų kraštotyrininkus, dirbančius valstybinėse įstaigose, daugiausia bibliotekose, muziejuose, mokyklose, taip pat apie žmones, besidarbuojančius kraštotyros baruose laisvu nuo darbo metu. Apsiribota jų veikla atkurtos Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu, nuo 1990 metų iki šių dienų. Leidinyje pateikiamos asmenų biogramos, aptariama jų kraštotyros veikla, anotuojamos kai kurios jų išleistos knygos, pridedami literatūros ir šaltinių sąrašai apie aprašomą asmenį, nurodomos kraštotyros darbų recenzijos.

Vilnijos kraštotyrininkai **Pirmoji dalis**

Sudarė

Nijolė Sisaitė

Redagavo

Zita Tiukšienė

Maketavo

Jurgita Lazauskaitė

Išleido Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

Trakų g. 10, LT-01132, Vilnius

El. paštas info@amb.lt

www.amb.lt

